

Musiikki osallistamisen välineenä Jyväskyläns Helluntaiseurakunnan nuorisotyössä

Tatu Kauppinen

Opinnäytetyö
Tammikuu 2018
Sosiaali- ja terveysala
Sosionomi (AMK), sosiaalialan tutkinto-ohjelma

Tekijä(t) Kauppinen, Tatu	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK	Päivämäärä Tammikuu 2018
	Sivumäärä 64	Julkaisun kieli Suomi
		Verkojulkaisulupa myönnetty: x
Työn nimi Musiikki osallistamisen välineenä Jyväskylän Helluntaiseurakunnan nuorisotyössä		
Tutkinto-ohjelma Sosionomi (AMK)		
Työn ohjaaja(t) Timo Hintikka, Tiina Lautamo		
Toimeksiantaja(t) Jyväskylän Helluntaiseurakunta		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Jyväskylän Helluntaiseurakunta on kristillinen yhteisö, jonka yhtenä tavoitteena on tukea siellä kävijöiden osallisuuden kokemusta. Keskiviikkoisin seurakunnalla olevissa nuorekkaissa Tukikohta-illoissa musiikin tarkoitus on osallistaa ihmisiä hengelliseen toimintaan ja tukea heidän osallisuuden kokemustaan yhteisöön yhteisen musiikkiin osallistumisen kautta.</p> <p>Tukikohdassa kävijöiden lisäksi tutkimuksessa huomioon otettiin nuorten musiikkitoiminnassa olevat vapaaehtoiset, ja heidän osallisuuden kokemuksensa tässä vapaaehtoistoiminnan muodossa. Tavoitteena oli selvittää miten ja mihin musiikin kautta koetaan osallisuutta.</p> <p>Tutkimuksessa käytettiin menetelmänä teemahaastattelua kolmessa noin viiden hengen ryhmässä, eli kyseessä oli laadullinen tutkimus. Haastatteluista kaksi kohdennettiin Tukikohdan kävijöille ja yksi musiikissa toimiville vapaaehtoisille. Haastattelujen sisältöä verrattiin aiempiin tutkimuksiin musiikista, osallisuudesta ja seurakunnista.</p> <p>Tutkimuksessa nousi esille muun muassa yhteisesti osallistuttavan live-musiikin osa yhteisöllisyyden kokemisessa, sekä Tukikohtien musiikkiin liittynyt hengellinen kokemusmaailma, jota tarkasteltiin myös sosiokulttuurisesta näkökulmasta. Lisäksi haastatteluista tuli esille vapaaehtoisuuden merkityksiä seurakunnassa aktiivisille nuorille.</p> <p>Seurakunnan nuorisotoiminnan kehittämisen lisäksi tutkimuksen tarkoitus oli palvella yhteisöllistä musiikkitoimintaa menetelmänä työssään käyttäviä. Lisäksi tutkimus toi esille helluntaiseurakunnassa käyvien nuorten arvoja liittyen hengelliseen musiikkiin sekä vapaaehtoistoimintaan sen parissa.</p>		
Avainsanat (asiasanat)		
Helluntailiike, osallisuus, osallistuminen, vapaaehtoistyö, hengellinen musiikki		
Muut tiedot (salassa pidettävät liitteet)		

Author(s) Kauppinen, Tatu	Type of publication Bachelor's thesis	Date January 2018 Language of publication: Finnish
	Number of pages 64	Permission for web publication: x
Title of publication Music as a tool of encouraging participation in the youth work of the Jyväskylä Pentecostal Church		
Degree programme Degree Programme in Social Services		
Supervisor(s) Hintikka, Timo; Lautamo, Tiina		
Assigned by The Jyväskylä Pentecostal Church		
Abstract <p>The Jyväskylä Pentecostal Church is a Christian community with an ambition to support the experience of participation with the people coming to the church. The purpose of the music used during the Wednesday night gatherings called Tukikohta-events is to involve people in spiritual activity and support their experience of participation in the community through communal participation in music.</p> <p>In addition to the Tukikohta-attenders, the study focused on the volunteers taking part in the youth music work and on their participation experiences in this form of volunteer work. The objective was to examine how and in what the music made them participants.</p> <p>In the study, theme interviews were used as a method in three groups of five people, which means that the study had a qualitative research approach. Two of the interviews were intended for the Tukikohta-attenders and one for the music volunteers. The content of the interviews was then compared to previous research related to music, participation and church.</p> <p>The study highlighted the role of jointly experienced live music for the experiences of communality. Moreover, the study highlighted the spiritual experiences related to the music, which was also studied from a sociocultural perspective. In addition, the interviews also emphasized several aspects of the meaning of volunteering to the active youth in the church.</p> <p>In addition to developing the church's youth work, the purpose of the study was to serve those who use communal music work as a method in their work. In addition, the study introduced the values of youth going to and volunteering in activities of the Pentecostal Church.</p>		
Keywords/tags (subjects) Pentecostal movement, involvement, participation, volunteer work, gospel music		
Miscellaneous (Confidential information)		

Sisältö

1	Hengellistä ja yhteisöllistä	3
2	Osallisuus yhteisöön	4
2.1	Osallisuus.....	5
2.2	Vapaaehtoistyö ja osallisuus	6
2.3	Helluntaiherätys	8
2.4	Nuorisotyö Jyväskylän Helluntaiseurakunnassa	9
3	Musiikki, osallisuus ja seurakunta	9
3.1	Musiikki seurakunnan nuortentoiminnassa.....	11
3.2	Osallisuuden vertikaalinen ulottuvuus.....	12
3.3	Osallisuuden horisontaalinen ulottuvuus	14
3.4	Kansainvälinen Hillsong-ilmiö.....	17
3.5	Musiikkitoiminnan rakenne Jyväskylän Helluntaiseurakunnassa	18
4	Tavoitteet ja tarkoitus	19
5	Tutkimuksen toteuttaminen	19
5.1	Kohderyhmä	19
5.2	Menetelmä	20
5.3	Aineiston analysointi	22
5.4	Eettisyys ja luotettavuus	23
5.5	Tutkimusryhmien esittely.....	25
6	Tukikohdan musiikkitoiminta nuorten sanoittamana	27
6.1	Tukikohtien musiikki kävijöiden ja soittajien kuvailemana	27
6.2	Musiikkiin osallistuminen Tukikohdissa	31
6.3	Osallisuuden kokemuksen vertikaalinen ulottuvuus	37
6.4	Osallisuuden kokemuksen horisontaalinen ulottuvuus.....	42

6.5	Musiikki vapaaehtoisuuden muotona ja osallisuus	47
7	Tulosten pohdintaa.....	52
7.1	Johtopäätökset	52
7.2	Tutkimuksen toteuttamisen arviointia.....	55
	Lähteet	57
	Liitteet.....	60
	Liite 1. Tukikohdan kävijöiden ryhmähaastattelun runko	60
	Liite 2. Muusikoiden ryhmähaastattelun runko.....	61
	Liite 3. Tutkittavan suostumus tutkimukseen osallistumisesta -lomake	64

1 Hengellistä ja yhteisöllistä

Tutkin opinnäytetyössäni seurakuntamusiikkia osallistamisen välineenä Jyväskylän Helluntaiseurakunnassa. Idea aiheen tutkimiseen on lähtenyt siitä, että olen johtanut seurakunnan nuorten musiikkitoimintaa noin kahden vuoden ajan vapaaehtoisena, ja opinnäytetyöstä sovittiin toimeksiantajan edustajan ja ohjaavan opettajan kanssa keväällä 2017.

Jyväskylän helluntaiseurakunnassa nuorten musiikkitoiminnan tavoite on olla osallistavaa monella eri tasolla. Ensinnäkin, nuorten tilaisuuksissa musiikin luonne on osallistava. Sen yhtenä tavoitteena on saada paikalla olijat osallistumaan musiikkiin vapaasti laululla sekä joskus muiden taiteiden keinoin, ja musiikilla on ihmisten yhdistämisen lisäksi myös hengellinen tavoite, kiinnittää ihmisten huomio kristinuskon sanomaan. Tavoitteena on siis osallistaa ihmisiä myös hengelliseen toimintaan. (Korpela 2017.)

Toisekseen, nuorten musiikkityö seurakunnassa perustuu vapaaehtoisuuteen, ja tavoitteena on saada nuoret musiikin harrastajat osallistumaan bändisoittoon siten, että he voivat kokea kuuluvansa yhteisöön myös yhteisen harrastuksen kautta (Korpela 2017). Oman mielenkiintoisen ulottuvuutensa bändisoittoon tuo myös se, että se ei toimi bändikerhon tavoin, vaan sen tarkoitus on myös tuottaa musiikkia seurakunnan nuorten jumalanpalveluksiin, johon tilaisuuksissa kävijät voivat osallistua. Tästä seuraa se, että musiikissa on myös joitakin tasovaatimuksia, joskin kokemattomillekin soittajille löytyisi paikkoja, mutta hieman pienemmistä seurakunnan tilaisuuksista. Käytännön kokemukset kuitenkin osoittavat, että monet jäävät helposti parempien soittajien varjoon, ja tämä tuottaa omat haasteensa, joihin pyritään löytämään vastauksia.

Opinnäytetyö vastaa suomalaisen tutkimuskentän aukkoon seurakuntien musiikin osallistavuudesta. En löytänyt vastaavia tutkimuksia aiemmin. Lisäksi se liittyy vapaaehtoistyön osaan yhteisöön kuulumisessa sekä hengelliseen kokemukseen, sekä sen sosiaaliin ulottuvuuksiin. Seurakunnassa on tehty viimeisen vuoden aikana kaksi opinnäytetyötä liittyen vapaaehtoistyöhön sekä seurakunnan ulkopuolelta mukaan tulleisiin uusiin tilaisuuksien osallistujiin. Tämä tutkimus voi täydentää niiden

näkökulmia, ja keskittyy tiukasti musiikkitoimintaan ja osallisuuden kokemukseen sen kautta, mistä toisissa tutkimuksissa on vain yksittäisiä mainintoja.

2 Osallisuus yhteisöön

Tässä osassa tarkastelen opinnäytetyöhöni läheisesti liittyviä osallisuutta ja seurakuntaa yhteisönä, koska opinnäytetyössäni tutkin osallisuuden kokemusta Jyväskylän helluntaiseurakunnan nuorten musiikkityössä. Jyväskylän Helluntaiseurakunta on yritys- ja yhteisötietolain (16.3.2011/244) mukainen rekisteröity yhdistys, ja sen puolesta seurakuntalaiset muodostavat virallisestikin yhteisön. Käytännössä kuitenkin seurakunnan toiminnan piiriin kuuluu sellaisiakin, jotka kuuluvat toisiin seurakuntiin. Monien näistä voidaan nähdä kuuluvan myös Jyväskylän Helluntaiseurakunnan sosiaaliseen yhteisöön.

Kielitoimiston sanakirjan (2017) mukaan yhteisö on ”elämänmuodon, taloudellisten tai aatteellisten päämäärien tai muiden sellaisten perusteella kokonaisuuden muodostava ihmisryhmä”. Jyväskylän helluntaiseurakunnalla voidaan siis nähdä aate eli uskonto yhdistävänä tekijänä ja yhteisö on myös jonkun verran järjestäytynyt oman hallintonsa kautta. Yhteisö on kuitenkin monitulkintainen käsite, ja suuren, noin 2000 jäsenen seurakunnan sisältäkin voitaisiin löytää useita pienempiä yhteisöjä, joihin yksilö voi kokea osallisuutta. Samoin seurakuntaan virallisesti kuulumatta voi kokea kuuluvansa yhteisöön sosiaalisessa mielessä, esimerkiksi osallistumalla aktiivisesti seurakunnan toimintaan. Tämän monitulkintaisuuden vuoksi pidänkin tärkeimpänä yksilön kannalta sitä, että hän voisi kokea osallisuutta seurakunnan yhteisöön tai sen sisällä toimivaan pienempään yhteisöön, ja siksi yhteisö-käsitettä enemmän käsitteelen työssäni osallisuutta.

Esittelen myös seurakunnan nuorisokulttuuria, ja musiikin osaa siinä, koska nämä ovat erityispiirteitä, jotka on hyvä ottaa huomioon aineistoa tulkitessa. Paikallistason lisäksi esittelen hieman myös helluntaiseurakuntien kulttuuria yleisesti. On myös hyvä muistaa, että kun kyse on seurakunnan toiminnasta, tavoitteet eivät ole pelkästään sosiaalisia, vaan harrastustoiminnan lisäksi musiikkitoiminta on myös vapaaehtoistoimintaa, jossa on hengellistä sisältöä. Tämän vuoksi tarkastelen osallisuutta myös vapaaehtoistyön kontekstissa.

2.1 Osallisuus

Osallisuus ei ole samaa osallistumisen kanssa, koska osallistuminen ei välttämättä tuo osallisuuden tunnetta. Kyseessä on siis hyvin henkilökohtainen kokemus, joka voi vaihdella tutkittavan ryhmän sisällä. Ihminen voi myös kokea olevansa osallinen, vaikka osallistuminen ei olisi kovin näkyvää. Osallisuus on siis ihmisen kokemus siitä, että voi vaikuttaa omassa yhteisössään. (Seppälä 2008, 4.)

Osallisuuden käsite pohjautuu vahvasti ihmisoikeuksiin, ja nuorten kanssa työskennellessä tulee ottaa huomioon sen kuuluminen myös lasten oikeuksiin. (YK:n lapsen oikeuksien sopimus 1989) Osallisuuden periaate lasten kanssa työskenneltäessä on nähtävissä myös perustuslaissa – 6. artiklassa sanotaan, että lasten ”tulee saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin kehitystään vastaavasti”. Lisäksi sosiaalialan eettisissä ohjeissa asia muotoillaan seuraavasti: ”Ammattilaisen on edistettävä asiakkaansa sen kaltaista osallisuutta, joka lisää hänen mahdollisuuksiaan vaikuttaa elämänsä koskeviin päätöksiin ja toimiin”. (Suomen perustuslaki 6§; Talentia ry 2013) Nuorisolaissa taas mainitaan, että nuoria täytyy kuulla heitä koskevista asioista, ja tämän toteutuvuutta pyrinkin arvioimaan seurakunnan nuorten musiikkitoiminnassa. (1285/2016, 24§.)

Osallisuutta on eritasoista; Roger Hartin alun perin lanseeraamat osallisuuden portaat on viisiasteinen porrasmalli, jossa alimmaksi osallisuuden tasoksi kerrotaan yksisuuntainen prosessi, jossa lasten ja nuorten mielipiteitä kuunnellaan, mutta aikuiset tekevät kuitenkin päätökset. Korkein taso mallissa on autonomia, jossa toiminta on lähtöisin nuorista ja sitä toteuttavat nuoret itse. (Nurmi 2011, 146-147.)

Raivio ja Karjalainen (2013, 16) näkevät osallisuudessa kolme osa-aluetta. Heidän innoituksensa lähteenä osallisuuden osa-alueiden määrittelyssään on ollut Erik Allardtin hyvinvoinnin ulottuvuudet, jotka olivat englanniksi *having*, *loving* ja *being*. Näistä *having* viittaa materialistiseen hyvinvointiin, *loving* yhteyteen toisiin ihmisiin kuten sukuun sekä ystäviin ja *being* tarpeeseen tuntee kuuluvuutta yhteiskuntaan merkityksellisen toiminnan kautta. Raivio ja Karjalainen määrittelevät *having*-ulottuvuuden Allardtin tapaan riittävänä materiaalisena hyvinvointina. Sen rinnalla ovat kuitenkin *acting*- ja *belonging*-ulottuvuudet, joista ensin mainittu viittaa toiminnalliseen osallisuuteen sekä valtaisuuteen, ja jälkimmäinen yhteisölliseen osallisuuteen

kuulumisen kautta. Opinnäytetyössäni näistä nousevat esille *acting-* ja *belonging-*ulottuvuudet niiden sosiaalisen luonteen vuoksi. *Having-*ulottuvuuteen taas seurakunnan musiikilla ei juuri voida nähdä vaikutusta.

Osallisuus voidaan nähdä myös syrjäytymisen vastakohtana, jolloin tätä kutsutaan joskus myös sosiaalisesti osallisuudeksi (Leemann, Kuusio & Hämäläinen 2015, 1). Tällöin osallisuuden ulottuvuuksien vastaparina voidaan nähdä syrjäytymisen ulottuvuudet, jolloin esimerkiksi *acting-*ulottuvuudessa osallistuminen on käytännössä puutteellista tai *belonging-*ulottuvuudessa yksilö vetäytyy yhteisöistä ja kokee itsensä osattomaksi. Syrjäytyminen on prosessi jossa ihminen ajautuu yhteiskunnassa ulkopuoliseksi elämänhallinnan ja resurssien puutteen vuoksi. Samoin osallisuus on prosessi ja sen kokemus voi vaihdella ajan mukaan. (Karjalainen ym. 2013, 12-16.) Osallisuutta tukemalla seurakunta voi siis edistää myös yksilön asemaa yhteiskunnassa.

2.2 Vapaaehtoistyö ja osallisuus

Nylund ja Yeung mainitsevat, että seurakuntien piirissä Suomessa vapaaehtoisuuden määrä on Euroopan kärkikastia. He puhuvat teoksessaan vapaaehtoistyöstä palkattomana, omista motiiveista ohjautuvana työnä, joka monesti ohjautuu jonkin toimintaa järjestävän tahon kautta. Vapaaehtoistyön mielekkääksi kokemisen keskiössä on motivaatio (Yeung 2005, 83). Toisaalta tämän vuoksi että vapaaehtoistyöntekijät ovat monesti vahvasti sitoutuneita toimintaansa, vapaaehtoistyön tutkimuksessa se voi näkyä korostuneen positiivisina vastauksina omasta vapaaehtoistyön kentästä. (Nylund & Yeung 2005, 13-16.)

Vapaaehtoistyön motivaatiota tukevat sitoutumisen taustalla olevat arvot, jotka ovat vaikuttamassa vapaaehtoiseen osallistumiseen. Seurakunnissa maailmankuvalliset elementit näkyvät usein vahvoina motiiveina vapaaehtoistyössä. Grönlund ja Yeung esittävät maailmallakin esitetyn näkemyksen, jonka mukaan lyhytaikainen vapaaehtoisuus on nousussa. Heidän mukaansa tutkimustulokset osoittavat, että vapaaehtoisia on kuitenkin edelleen saatavilla ja näiden mukaan saamiseksi tulisi pohtia uusia motivoinnin keinoja. (Grönlund & Yeung 2005, 181-189.)

Hannu Sorri on tutkinut vapaaehtoisuutta Evankelisluterilaisen kirkon piirissä, ja nostaa tutkimustensa perusteella esille, että vapaaehtoistoiminta antaa ihmiselle mahdollisuuden tukea omaa identiteettiä tekemällä itselle merkityksellisiä asioita. Tämän kautta omaan elämään saadaan merkityksellisyyden tunnetta ja tyydytystä. Myös identiteetti vahvistuu, kun vapaaehtoistyö on omien arvojen mukaista. Näin vapaaehtoistyö voidaan nähdä olennaisena myös yksilön identiteettityölle, joka on erityisesti nuorille tärkeä kehitystehtävä. (Sorri 2005, 135-139.)

Yeung (2004, 119-123) esittää tutkimuksensa perusteella, että vuorovaikutteisuus on myöskin tärkeä tekijä, joka lisää ihmisten kiinnostusta vapaaehtoistyöhön. Vapaaehtoistyö antaa mahdollisuuden myös levittää omia arvojaan toisille, mikä lisää sitoutuneisuutta työhön. Näin omien arvojen mukainen toiminta ja vuorovaikutteisuus kohtaavat. Yhdessä tekeminen tuo ihmisiä lähemmäs toisiaan, mutta toisaalta individualismi näkyy myös kirkon vapaaehtoistyössä siten, että arvoperustat voivat olla kovastikin erilaiset vapaaehtoistyön yhteisistä päämääristä huolimatta. Erilaisista näkemysistä huolimatta yhteenkuuluvuutta voidaan tuntea. (Yeung 2004, 119-122.)

Eri kirkoissa ja vapaaehtoistyön muodoissa vapaaehtoistyön vuorovaikutuksellinen ulottuvuus tulee myös esille eri tavoin. Joissakin tehtävissä sosiaaliset kontaktit voivat olla hyvin pinnallisia, kun taas joillakin muodostuu vapaaehtoistyössä tärkeitä ihmissuhteita. Myös ihmisten kiinnostus läheisiä sosiaalisia suhteita kohtaan vapaaehtoistoiminnassa vaihtelee ja jotkut haluavatkin pitää tietynlaista etäisyyttä vapaaehtoistyössä toimiessaan. Vapaaehtoistoiminta kuitenkin mahdollistaa verkostoitumisen joukkoon, johon voi tukeutua tarvittaessa. Yeung esittääkin, että modernissa yhteiskunnassa tällaiset formaalit ihmissuhteet, joita vapaaehtoisuus tarjoaa, tarjoavat jossain määrin sitä sosiaalista turvaverkkoa mitä epämuodollisesti muodostuneet suhteet esimerkiksi naapureihin ovat tarjonneet aikaisemmin. (Yeung 2004, 119-123.)

Identiteettityön ja sosiaalisuuden ohella Yeung korostaa paljon pyyteetöntä auttamisen halua vapaaehtoistyön motiiviksi. Seurakunnan tapauksessa hän kutsuu tätä uskonnolliseksi altruismiksi. Vaikka uskonnon mukana tulevat arvot ovat vahvoja motivaattoreita, uskonnon harjoittaminen on nykyaikana yksilöllisempää kuin aiemmin, ja näin yhteisön vaikutus yksilön ajatteluun on pienempi kuin se on joskus ollut. (Yeung 2004, 123-127.)

On tärkeää ymmärtää, miksi osallisuus koetaan tärkeäksi myös seurakunnissa. Myös Raamatussa on nähtävissä yhteisöllisyyden korostus seurakuntaa kohtaan, ja tämä voi selittää myös sitä kuinka opinnäytteessäni haastateltavat mieltävät osallisuuden aihetta. Jyväskylän Helluntaiseurakunnan Näky 2019 –julkaisussa, jossa on listattu seurakunnan tulevien vuosien toimintastrategia, osallisuus onkin keskiössä yhtenä viidestä tärkeimmästä teemasta. Teemalauseessakin sanotaan visioksi, että ”Jyväskylän Helluntaiseurakunta on armollinen ja turvallinen yhteisö, joka kutsuu rohkeaan elämään Jumalan ja ihmisten yhteydessä”. (Näky 2019 Julkaistu, N.d.)

2.3 Helluntaiherätys

Helluntaiseurakuntien verkkosivuilla kerrotaan, että ”helluntaiherätys on kristillinen herätysliike, joka painottaa karismaattisuutta eli Pyhän Hengen toimintaa”. Suomessa on 241 helluntaiseurakuntaa, joissa on yhteensä noin 50 000 jäsentä. Seurakuntien Jumalanpalveluksissa on yleensä kolme peruselementtiä; Raamatun opetus käytännönläheisen saarnan muodossa, rukous ja aktiivinen musiikkitoiminta. Helluntaiseurakuntien oppi perustuu siihen, että Raamattua pidetään Jumalan ilmoituksena. Tämä näkyy myös käytännön toiminnassa siten, että arvot perustuvat Raamattuun ja esimerkiksi Jyväskylän Helluntaiseurakunnan nuorten musiikkitoiminta on suunnattu uskoville nuorille, koska samalla kyse on seurakuntaa palvelevasta vapaaehtoistyöstä, eikä vain harrastustoiminnasta. (Helluntaiherätys, N.d.)

Musiikin osasta seurakunnissa kertoo se, että helluntaiseurakuntien verkkosivustokin kertoo suurimman osan musiikista olevan osallistavaa, ei esittävää. Soittimia käytetään laajasti, usein käytössä ovat tavalliset bändisoittimet eli rummut, basso, kitara ja koskettimet. (Toimintaa monelle viikonpäivälle, N.d.)

Yeung ja Grönlund kertovat artikkelissaan (2005, 181-186), että helluntalaisten osallistuminen vapaaehtoistyöhön on poikkeuksellisen yleistä vahvan sitoutumisen asteen kautta. Helluntaiherätys onkin niin sanotusti maallikkoliike, eli perustuu aktiivisten seurakuntalaisten toimintaan, ja palkattuja työntekijöitä on suhteessa vapaaehtoiisiin melko vähän. (Toimintaa monelle viikonpäivälle, N.d.)

2.4 Nuorisotyö Jyväskylän Helluntaiseurakunnassa

Nuorisolaissa (1285/2016) tarkoitetaan nuorilla alle 29-vuotiaita, ja nuorisotyön tavoitteeksi nostetaan nuorten kasvun, itsenäisyyden ja osallisuuden edistäminen yhteiskunnassa. Jyväskylän Helluntaiseurakunta on siis paikallinen nuorisotyön toimija, jolla on myös samoja tavoitteita hengellisten tavoitteiden lisäksi.

Jyväskylän Helluntaiseurakunnan nuorisotyössä on useita osa-alueita. Kenties näkyvin näistä on Tukikohta-ilta keskiviikkoisin, joka on nuorekas Jumalanpalvelus, johon kaikenikäiset ovat tervetulleita. Lisäksi eri ikäryhmille on tarkoitettu omaa toimintaa varhaisnuorista 16-20-vuotiaisiin, ja kaksi kertaa vuodessa järjestetään naisille oma tilaisuutensa, NiceDesign. Kaikissa näissä on musiikkitoimintaa, mutta opinnäytetyössäni tarkastelen erityisesti viikoittain järjestettäviä Tukikohtia, koska siellä on paljon kävijöitä, se vaatii eniten soittajia ja musiikkitoiminta on aktiivisinta juuri siellä. (Nuoret, N.d.)

Seurakunnassa osallisuutta tukee myös niin kutsuttu solutoiminta, jolla tarkoitetaan pienryhmän kokoontumista säännöllisesti yhteen koteihin tai muuhun sovittuun paikkaan. Nuorisotyössä on myös vapaaehtoistyötä paljon muilla osa-alueilla kuin musiikissa – muun muassa tulkkausta, valotiimiä, sosiaalisen median toimintaa, miksaajia, somistusta, roudausta ja paljon muuta. (Palvelutiimit, N.d.) Tämä on hyvä ottaa huomioon sen kannalta, että musiikin saralla toimivat voivat olla mukana myös muissa vapaaehtoistyön muodoissa, ja musiikkitoiminta ei suinkaan ole ainut osallistamisen tapa.

3 Musiikki, osallisuus ja seurakunta

David Hesmondhalgh'n mukaan musiikilla on kyky luoda yhteys niin omaan itseän kuin muihinkin. Hän viittaa esimerkiksi Edward Hallin ja Thomas Turinon tutkimuksiin, ja esittää, että musiikilla voidaan luoda ikään kuin sosiaalinen synkronisaatio, jossa musiikkiin osallistuminen ja keskittyminen yhdessä muiden ihmisten kanssa menevät erilaisten arvomaailmojen ja näkemyksien edelle. Hesmondhalgh esittelee musiikin sosiaalista luonnetta kertomalla, että yhdessä soittaminen on toisen aktiivista kuuntelemista, ja jatkuvaa vuorovaikutusta. Tästä muusikolle voi syntyä kuulumisen

tunne. (Hesmondhalgh 2013, 98-101, 116) Tätä voisi verrata myös aiemmin viittaamaan osallisuuden *belonging*-ulottuvuuteen.

Musiikki on kuitenkin monimuotoinen taiteen muoto, ja on otettava huomioon, että erilaiset musiikin muodot toimivat eri tavoin osallistumisen kannalta. Etnomusikologi Thomas Turino (2008, 90-91) kategorisoikin musiikin neljään eri alaryhmään, joiden rajat eivät kuitenkaan ole selvät, ja joita voi esiintyä samanaikaisesti. Äänitettyä musiikkia on hänen mukaansa kahdenlaista; sellaista, joka pyrkii hakemaan live-esityksen tuntumaa, sekä studiotaidetta, jossa musiikki nähdään erityisesti taiteen muotona, eikä sen sosiaalisen interaktion puolta tuoda niin vahvasti esille. Opinnäytetyöni kannalta tätä olennaisempaa on kuitenkin live-musiikin kategorisointi esittävään performanssiin sekä osallistavaan performanssiin. Esittävän live-musiikin tunnuspiirre on selkeä raja esittäjän ja yleisön välillä. (Turino 2008, 90-91) Jyväskylän Helluntaiseurakunnassa musiikin on kuitenkin tarkoitus olla nimenomaan siinä mielessä osallistavaa, että kaikkien on mahdollisuus osallistua siihen, ja osallistumiseen myös kannustetaan. Käytännössä yleisimmät osallistumisen muodot vaikuttaisivat olevan yhteislaulaminen ja tanssi, mutta ihmisten keinoja osallistua musiikkiin kartoitetaan lisää haastatteluissa.

Käytäntö on osoittanut myös, että äänitetyllä musiikilla on oma roolinsa nuortentoinnassa ja erityisesti Tukikohta-illoissa. Ennen ja jälkeen Tukikohdan seurakunnan tiloissa soi äänitetty musiikki taustamusiikkina, ja tilaisuuden aikana äänitettyä musiikkia on ainakin kolmen minuutin pituisen, niin sanotun ”Talking breakin” taustalla, jolloin musiikin rooli on taustana tukikohdan kävijöiden väliselle keskustelulle. On olennaista huomata, että musiikin osa on näiltä osin hyvin samankaltainen kuin Mark Jenningsin tutkimuksessakin (2014, 27-30) eräästä australialaisesta helluntaiseurakunnasta, johon seuraavana syvennyn. Jennings viittaa myös Hillsong-seurakuntien vaikutukseen helluntaiseurakuntien musiikkiin ympäri maailmaa, ja näkee tämän kautta yhtäläisyyksiä musiikin roolissa helluntaiseurakunnissa kansainväliselläkin tasolla. (Jennings 2014, 95, 115.)

3.1 Musiikki seurakunnan nuortentoiminnassa

Musiikilla seurakunnassa on erityinen tehtävä toimia hengellisen osallistumisen välineenä. Helluntaiherätyksessä seurakunta nähdään Jeesuksen perustamana ja johtamana, Raamatun opetukseen perustavana uskovien yhteisönä, ja tämä yhteisö yhdessä voi kohdata Jumalaa myös musiikin kautta. (Usko ja arvot, N.d.) Sosiologian tutkija Mark Jennings (2014, 39, 59-64) kertoo etnografisessa tutkimuksessaan erään australialaisen helluntaiseurakunnan musiikista, että se nähtiin nimenomaan välineenä – sitä itsessään ei pidetty yhtä tärkeänä kuin sen kautta saavutettua kokemusta Jumalan kohtaamisesta. Mielenkiintoinen kysymys opinnäytetyöni kannalta onkin, mihin ihmiset kokevat osallisuutta musiikin kautta? Onko kyseessä myös hengellinen kokemus, jossa ihmiset kokevat osallisuutta Jumalaan, kuten Jenningsin (2014, 59-64) tutkimus antaa ymmärtää? Jennings (2008, 171-172) eräässä aiemmassa artikkelissaan esittää musiikin seurakunnissa myös toimivan mahdollisena kynnyn madaltajana sellaisille, joita helluntalaisuuden fundamentalistisuus ja älyllisyyden puute on häirinnyt aiemmin.

Mark Jennings esittää tutkimuksessaan etnografisen tutkimuksensa tuloksia *vertikaalisen* ja *horisontaalisen* ulottuvuuden näkökulmista. Vertikaalisella ulottuvuudella hän tarkoittaa ihmisten ja ”jumalallisena” pidetyn kohtaamista, kun taas horisontaalisella ulottuvuudella tarkoitetaan ihmisten välistä vuorovaikutusta. Hänellä on tutkimuksessaan myös erilaiset lähtökohdat molempien tutkimukseen – vertikaalista ulottuvuutta hän tutkii vertaamalla tutkimustuloksia musiikin osasta seurakunnassa teologien ja filosofien käsityksiin uskonnollisesta kokemuksesta. Sosiokulttuurinen lähestymistapa taas keskittyy enemmän sosiaaliseen toimintaan musiikin kautta. Tutkimuksessaan hän on seurannut erään australialaisen helluntaiseurakunnan musiikkitoimintaa kolmen kuukauden ajan, ja erästä musiikkifestivaalia tarkkailijan roolissa. Omien havaintojensa sekä molemmissa konteksteissa osallistujina olevien haastattelujen pohjalta hän vertaa näitä ympäristöjä toisiinsa, sekä käsittelee aiheita aiemmin esitettyjen teologisen ja sosiologisten teorioiden perusteella. (Jennings, 2014, 11-14, 25-26, 33)

Ajattelen Jenningsin tutkimuksen lähestymistavan vertikaalisen ja horisontaalisen ulottuvuuden kautta sopivan erityisen hyvin omaan tutkimukseeni, jossa tutkitaan

osallisuuden kokemusta Jumalaan sekä toisiin ihmisiin. Vertikaalinen ulottuvuus kykenee mahdollisesti kuvaamaan ihmisten niin sanottuja hengellisiä kokemuksia, ja horisontaalinen ulottuvuus taas keskittyy ihmisten kokemukseen osallisuudesta yhteisöön, sekä hengellisen kokemuksen yhteisölliseen puoleen. Jenningsin tutkimus onkin lähteistä merkittävin samankaltaisuudessaan tähän tutkimukseen, joten siihen on helppoa verrata Jyväskylän Helluntaiseurakunnan toimintaa. Tämän vuoksi se myös tulee analyysissä muita lähteitä enemmän esille.

3.2 Osallisuuden vertikaalinen ulottuvuus

Osallisuuden vertikaalisella ulottuvuudella viitataan Mark Jenningsin tapaan ihmisen ja niin kutsutun ”jumalallisen” ulottuvuuden vuorovaikutusta. Tätä ulottuvuutta käsitellessäni pyrin selittämään ihmisen hengellistä kokemusta aiemman tutkimuksen pohjalta, ja peilaan myöhemmin ryhmähaastattelujen sisältöä muihin tutkimuksiin. En siis pyri ottamaan kantaa varsinaisen jumalallisuuden olemassaoloon, vaan osallisuuden kokemukseen hengellisessä ulottuvuudessa. Jennings käyttää myös proto-uskonnollisen ilmiön termiä selittämään kokemuksia, jotka eivät tapahdu uskonnollisessa konseptissa, eivätkä varsinaisesti ole uskonnollisia kokemuksia, vaan joilla on yhteisiä piirteitä hengellisen kokemuksen kanssa. On siis nähtävissä, että musiikin kautta voidaan kokea niin sosiaalisia kuin hengellisiäkin kokemuksia, ja nämä voivat mennä limittäin. (Jennings 2014, 18, 33.)

Jenningsin tutkimassa australialaisessa helluntaiseurakunnassa käytettiin yleisesti termiä ”kohtaaminen” viitaten vertikaalisessa ulottuvuudessa tapahtuvaan interaktioon ihmisen ja Jumalan välillä. Jennings vertaa omia havaintojaan historiallisesti merkittävän teologin Friedrich Schleiermacherin (1768-1834) näkemykseen, jonka mukaan hengellinen kokemus on oikeastaan uskonnon aloituspiste, jopa uskonnon tarkoitus. Tämä oli ikään kuin vastakkainen näkemys teologiseen painotukseen, jossa painotettiin traditiota, rationaalisuutta ja pyhiä kirjoituksia. Jenningsin tutkimuksessa kävi ilmi, että seurakunnassa pidettiin myös hengellistä kokemusta olennaisena osana kristityksi tulemistä ja tervettä kristityn elämää, eikä hengellisen kokemuksen tarve loppunut heidän mielestään uskoon tulemiseen. Hengellinen kokemus ei kui-

tenkaan ollut ainut korostus, vaan se yhdistyi klassiseen kristinuskon oppiin, ja kokemusta ilman Raamatun Jumalaa pidettiin harhaanjohtavana. (Jennings 2014, 34, 38-39, 65.)

Ylistysmusiikin kautta koetulla hengellisellä kokemuksella nähtiin seurakunnassa suurta vaikuttavuutta esimerkiksi mielialan parantamiseen ja jopa sairauksiin. Musiikilla nähtiin suuri rooli hengellisen kokemuksen mahdollistajana – musiikin avulla keskityttiin Jumalaan ja sen kautta tapahtuvaa ylistystä verrattiin jopa ”välähdykseksi taivaasta”. Musiikin kautta koettuja hengellisiä kokemuksia voitiin paikoitellen kuvata myös hieman ennalta arvaamattomiksi – musiikin rakenne oli välillä häilyvää, joissain tilaisuuksissa puhuttiin kielillä sekä kerrottiin Jumalalta saaduiksi koettuja sanomia ja tilaisuuden itsensäkin rakenne vaihteli muusikoiden ja puhujien hengellisen kokemuksen pohjalta. Soittajien ja muiden vastuuhenkilöiden kohdalla pidettiinkin olennaisena valmistautua tilaisuuksiin rukouksin. Jennings vertasikin soittajia Mircea Eliaden tutkimiin shamaaneihin, heillä oli selkeästi asema johdattaa ihmisiä hengelliseen kokemukseen toimien sen mukaan mitä itse kokivat. (Jennings 2014, 39-40, 47-49, 54-56.)

Musiikilla nähtiin kaiken kaikkiaan seurakunnassa välinearvo – ylistysmusiikki oli selvästi erilaista muusta musiikista sanomansa vuoksi, ja sen kautta koettiin itse musiikkia tärkeämpänä nähtyä kohtaamista Jumalan kanssa. Jennings vertasikin seurakunnan jumalanpalvelusta ikään kuin ”toiseen maailmaan”, jossa oli selvä ero seurakunnan ulkopuoliseen. Kohtaamista Jumalan kanssa pidettiin ihmistä muuttavana voimana, ja ihmisten tarinat muuttuivat tämän kohtaamisen kokemuksen myötä. (Jennings 2014, 63, 68-69.)

Musiikin merkitystä Jenningsin tutkimassa seurakunnassa korostaa se, että musiikki ja sen tuottama kokemus yhdistetään voimakkaasti Jumalaan. (Jennings 2014, 213) Hengellinen kokemus myös voidaan nähdä kansainvälisesti helluntalaisuuden yhdeksi merkitseväksi tekijäksi – liikkeen nimikin tulee helluntaista, jolloin Raamatun mukaan Pyhä Henki annettiin maan päälle, ja tämän kautta uskovat olivat suorassa yhteydessä Jumalaan. Tätä Pyhän Hengen toimintaa ja kohtaamista painotetaan edelleen helluntaiseurakunnissa korostaen sitä, että Pyhä Henki toimii edelleen samoin kuin Raamatun kirjoittamisen aikaan. Esimerkiksi jo aiemmin mainittua kielillä puhumista

pidetään merkinä jumalallisesta Pyhän Hengen kohtaamisesta. Jumalan kohtaamisella nähdäänkin ihmisen elämää positiivisesti muuttavaa vaikutusta, kuten Jenningsin tutkimuksessaan havaitsi. (Vondey 2017, 4, 12, 101-104.)

3.3 Osallisuuden horisontaalinen ulottuvuus

Tarkastellessaan tutkimansa seurakunnan musiikkitoimintaa sosiokulttuurisesta näkökulmasta Mark Jennings vertaa seurakunnassa esiintynyttä musiikin käyttöä uskonnollisen kokemuksen synnyttämisessä Emile Durkheimin lanseeraamiin kollektiivisen kuohunnan ja kollektiivisen tietoisuuden käsitteisiin. Kollektiivista kuohuntaa voidaan pitää uskonnon lähtökohtana – joukko ihmisiä yhdessä voi joskus muodostaa tunteellisen tilan, jossa ihmiset tekevät julkisesti asioita, joita eivät tekisi muissa tilanteissa. Jennings kuvaa tällaisiksi asioiksi muun muassa avoimet tunteenpurkaukset kuten itku, ja tapahtuman ympäristönä toimii seurakunnan tilaisuus. Hänen kuvaamassaan rukoukokoontumisessa kitara ja koskettimet soittivat läpi tilaisuuden luoden tunnelmaa. Jennings kuvaa soittimien luoman tunnelman vaikuttaneen koko tilaisuuden ilmapiiriin tempon, voimakkuuden ja soittotyyliden vaihtelulla. Toisaalta Jennings nostaa esille myös näkökulman, jonka mukaan soittajat myös mahdollisesti reagoivat kokemukseensa Pyhästä Hengestä ja ilmaisevat sitä musiikillisesti. Musiikin ja rukouksen aikana ihmiset kävivät puhumassa mikrofoniin niin sanottuja profetioita eli sanoimia, jotka kokivat saaneensa Jumalalta. (Jennings 2014, 76, 79-81.)

Vain seurakuntalaisille tarkoitetuissa tilaisuuksissa esiintyi myös yhdessä ääneen puhumista kielillä, mitä kuitenkin tapahtui harvoin yleisissä tilaisuuksissa. Kielillä puhumisella tarkoitetaan Raamatussakin (esimerkiksi Apostolien teot 2:1-4) esiintyvää yliluonnollisena pidettyä tapahtumaa, jossa ihminen puhuu Pyhän Hengen vaikutuksesta kieliä, joita ei itse ymmärrä. Kielillä puhumista ja muita yliluonnollisina pidettyjä Pyhän Hengen vaikutuksesta tapahtuvia armolahjoja pidetään ominaisena myös heluntailikkeelle, mikä on hyvä ottaa huomioon myös haastattelujen tulkinnessa (Eriliseksi liikkeeksi olosuhteiden pakosta N.d.). (Jennings 2014, 81.)

Jennings kuvaa samassa tutkimuksessaan myös erään sekulaarimusiikkifestivaalin kävijöitä, ja vertaa näiden käytöstä tutkimansa seurakunnan käyttäytymismalleihin.

Vaikka käyttäytymismallit olivat erilaiset, on huomattava, että täälläkin oli nähtävissä

jonkinlaista kollektiivista käyttäytymistä – yhteisössä sallittiin asioita, joita sen ulkopuolella voitaisiin pitää erikoisina. Esimerkeiksi Jennings mainitsee fyysisen läheisyyden yleisössä, naisten rintojen vilauttelut, marihuanan käytön, yhdessä laulamisen ja voimakkaankin liikkumisen musiikin tahtiin. (Jennings 2014, 125-157.)

Kollektiivisella tietoisuudella Durkheim taas tarkoitti yksilöiden tietoisuuksien yhdistymistä. Durkheim siis piti aboriginaaliyhteisöjä tutkittuaan Jumalaa yhteisön ”luomana” tietoisuuksien fuusiona, joka kykeni saavuttamaan enemmän kuin yksilöiden omat tietoisuudet. Hänen mukaansa tästä kokonaisuudesta syntyi myös hallitsematonta kokemusmaailmaa, jota ihmiset pitivät sitten jumalallisena. Durkheim piti kokemusta todellisena, mutta ei jumalallisena. Seurakunnassa Jenningsin mukaan kollektiivisen tietoisuuden tärkein tehtävä oli luoda kohtaaminen jumalallisen ja ihmisen välille. Tämän saavuttamiseksi musiikin tehtävä oli välineellinen – soittajat eivät soitaneet sooloja tuodakseen esille omia taitojaan, vaan musiikki oli yksinkertaista sen vuoksi, että siihen olisi helppoa osallistua ja sen kautta olisi helppo keskittyä Pyhän Hengen kohtaamiseen. (Jennings 2014, 76, 80-81.)

Toinen näkökulma mitä Jennings avaa tutkimuksessaan, on musiikkitiimi karisman käyttäjinä. Hän havaitsee, että musiikki itsessään seurakunnassa on karismaattista, kun taas musiikkitiimi yhdessä on mukana tuottamassa tätä kokemusta. Kyseisessä seurakunnassa ei ollut samanlaisia karismaattisia henkilöitä kuin esimerkiksi suurissa Hillsong-seurakunnissa, jotka ovat melko tunnettujaakin musiikistaan ja lauluistaan. Sen sijaan soittajilla on auktoriteetti johtaa tilaisuuden kontekstissa ihmisiä kokemaan Pyhän Hengen kokemusta, joka on hyvin keskeinen seurakunnan toiminnassa. Tärkeänä seurakunnassa nähtiin musiikin yksinkertaisuus – joka korostaa musiikin itsensä karismaattisuutta, ja vähentää huomiota esiintyjästä. Soittajan itsensä karismaattisuutta pidettiin jopa huonona asiana, koska sen koettiin vähentävän huomiota kohtaamisesta jumalallisen kanssa. Improvisaatiolle ja musiikilliselle ilmaisulle oli kuitenkin tilaa niin sanotussa ”vapaassa ylistyksessä”, jossa niin musiikki kuin sanoituskin oli improvisoitua. Tällaiseen musiikkiin liittyi myös vahvaa kokemusmaailmaa, mutta seurakunnan pastorit korostivat, että nimenomaan Jumala asettaa ilmapiirin, ja soittajat peilaavat sitä musiikillisesti. (Jennings 2014, 84-91.)

Kolmannen luvun alussa mainitsin jo sosiaalisen synkronisaation käsitteestä, jossa musiikki voi vaikuttaa erilaisilla ihmisillä yhdistävänä tekijänä sosiaalisten asemoiden

jäädessä taka-alalle. (Hesmondhalgh 2008, 98-101) Jennings taas vertaa oman tutkimuksensa aineistoa Viktor Turnerin lanseeraamiin liminaalisuuden ja communitaksen käsitteisiin, joissa nousee esille samankaltainen ajatus siitä, että uskonnollisessa viitekehyksessä musiikki voi olla osana yhteisön jäsenten samanarvoistumista ”rituaalin” ajaksi. Turnerin havainto oli, että yhteiskunnan struktuurit katoavat hänen tutkimansa afrikkalaisen heimon rituaaleissa, ja yhteisön jäsenet nousivat samaan asemaan. Communitaksella tarkoitetaan tilaa, jossa yhteiskunnan struktuuri katoaa ja ihmisistä tulee tasa-arvoisia, kun taas liminaalisuus viittaa siirtymään tavallisesta yhteiskunnan tilasta samanarvoisuuteen rituaalin kautta. (Jennings 2014, 101-103.)

Jennings vertaa tätä helluntaiseurakunnan tilaisuuteen, jossa musiikilla oli rituaalinomainen osa, joka toimi ikään kuin siirtymänä maallisesta jumalalliseen. Toisin sanoen musiikilla oli liminaalinen osa siirtymässä tavallisesta yhteiskunnasta seurakunnan kokoontumiseen, jossa kaikki ihmiset yhtäläisesti tulivat kohtaamaan Jumalaa. Seurakunnan tavoite oli, että ihmiset kokisivat Jumalan läsnäolon kokemuksen, ja musiikilla selvästi johdatettiin tähän kokemukseen. Ensimmäinen laulu oli tarkoituksella äänekäs, ja sen oli tarkoitus tehdä selvä ero maalliseen maailmaan ja johdattaa näin jumalallisen kokemiseen. Myös kehollisuus näkyi seurakunnassa, ja taputukset sekä laulaminen osallistumisen muotona myöskin ajoivat ”sielun avaamisen” tarkoitusta. Viikosta toiseen toistuvat samat ja tutulla tavalla soitetut laulut mahdollistivat seurakuntalaisten täyden keskittymisen mukana laulamiseen ja hengelliseen kokemukseen. Lähimpänä communitaksen kokemusta Jennings seurakunnassa piti niin sanottua ”vapaata ylistystä”, joka toimi usein siirtymänä laulusta toiseen, ja missä soittajat improvisoivat niin musiikin kuin lyriikatkin. Vaikka soittajat ovat vahvasti mukana luomassa tätä tilannetta, heille itselleen ei anneta erityisarvoa, vaan kaikki tilaisuudessa saavat vapaasti ilmaista itseään. Jennings tekee mielenkiintoisen havainnon – tilanne on yhdistelmä eristäytyneisyyttä ja yhteisöllisyyttä. Ensinnäkin, musiikin voimakkuus tekee tilaisuuksissa verbaalisesta kanssakäymisestä hankalaa, ja huomio kiinnitetäänkin musiikilla ja valaistuksella lavalle. Siitä huolimatta, että ihmiset uppoutuvat omaan hengelliseen kokemukseensa, kyseessä on myös kollektiivinen ja jaettu ekstaattinen kokemus Jumalan yhteydestä ihmiseen. Seurakuntalaiset myös kertoivat tässä tilassa tapahtuvan ihmeellisiä asioita, kuten kielillä puhumista ja profetoita, jopa parantumisia. (Jennings 2014, 101, 103-107.)

On hyvä huomata, että jonkinlaista sosiaalista synkronisaatiota ja yhteisöllistä eks-taattista kokemusmaailmaa syntyy musiikin kautta myös muissa viitekehyksissä, kuten Jenningsin tutkimassa bluesfestivaalissa. Erona seurakunnan musiikkiin oli kuitenkin se, että esiintyjät itsessään olivat huomattavasti karismaattisempia, ja lähestyivät yleisöä vuorovaikutuksen kautta, kun taas seurakunnassa soittajat koettiin enemmän osana samaa joukkoa. Lisäksi ”vertikaaliulottuvuuden” kokemuksia ei pääsääntöisesti festivaaleilla ollut, mutta siitä huolimatta ihmiset kokivat vahvoja elämyksiä. Yhtäläisyyttä seurakunnan musiikkitoimintaan oli myös siinä, että artistit soittivat monesti yleisön suosikkeja, jotka mahdollistivat myös yhteislaulun, ja ilmapiiriä johdateltiin musiikilla myös konserteissa. (Jennings 2014, 138-139, 152-154.)

3.4 Kansainvälinen Hillsong-ilmio

Tutkimuksensa yhteydessä Jennings mainitsee ilmiön, jota käsittelee pintapuolisesti, mutta joka nousi esille myös toimeksiantajani edustajan Jani-Matti Korpelan kanssa opinnäytetyön sisällöstä keskustellessa. Kyseessä on Hillsong-seurakuntien vaikutus helluntaiseurakuntien musiikkiin ympäri maailmaa, ja Jennings korostaa vaikutusta erityisesti Australian kohdalla. (Jennings 2014, 95) Käytäntö on osoittanut, että Jyväskylän Helluntaiseurakunnassakin lauletaan kymmeniä alun perin Hillsong-seurakuntien bändien julkaisemia lauluja, ja käännöksiä Suomen kielelle alun perin englanninkielisistä lauluistakin löytyy ainakin kymmeniä.

Jennings esittää, että hänen tutkimassaan seurakunnassa popkulttuuri yhdistyy seurakuntakulttuuriin musiikissa. Hillsongin lisäksi esimerkiksi Planetshakers-seurakunnan lauluja markkinoidaan ja lauletaan ympäri maailmaa. Laulut ovat musiikillisesti monesti vallitsevan pop-tyylisuunnan mukaisia. Voisikin sanoa, että Hillsong on ollut myötävaikuttamassa eräänlaisen pop-alakulttuurin syntyyn, jossa laulut ovat tarkoitettu yhdessä laulettaviksi ja ovat sen vuoksi melko yksinkertaisia musiikillisten ratkaisujen puolesta. (Jennings 2014, 95-96, 115.)

Teologian tutkija Tanya Riches ja musiikin tutkija Tom Wagner (2012, 17-18) perehtyivät Hillsongin brändiin, ja totesivatkin Hillsongin kehittyneen ajan saatossa paikallisesta seurakunnasta kansainvälisesti markkinoituun konseptiin. Hillsong on nimellisesti ei-helluntalainen, mutta kuuluu kuitenkin Assemblies of God –liikkeen listoille,

joka kuitenkin on helluntalainen. Uskontotieteen tutkija Elisha McIntyren kirjallisuuskatsauksen johtopäätösten mukaan yksi syy Hillsong-brändin menestykselle onkin se, että heidän äänitteensä kautta voi kokea vastaavanlaista hengellistä kokemusta kuin seurakunnassa, ja äänitteet voidaan kaupallistaa. (Mcintyre 2007, 175-176.)

Jennings (2014, 104-105) myös mainitsee, että Hillsongin äänitteitä pidetään alkupe räisenä versiona, ja niiden soittotyylejä ja musiikin sovituksia käytetään myös seurakuntien live-musiikissa, kuitenkin tehden välillä muutoksia kappaleiden rakenteisiin. Hillsong tunnetaan myös siitä, että heidän musiikistaan on saatavilla nuotteja ja opetusvideoita useille soittimille.

Jennings kuvaakin tarkastelemansa seurakunnan musiikkia populaarikulttuurin ja ”pyhänä pidetyn” kulttuurin yhdistäjänä. (Jennings 2014, 203) On kuitenkin hyvä huomata, että populaarimusiikin mukaan tuleminen seurakuntiin on aiheuttanut vaihtelevia reaktioita, eivätkä kaikki pidä siitä. Esimerkiksi helluntailiikkeen sisällä toimivan Helluntaikansan verkkosivuilla kirjoitetaan rock-musiikin, värivalojen ja savukoneiden seurakunnassa käyttämisestä negatiiviseen sävyyn, puhuen näistä korvikkeena itse ”Jumalan Sanan vetovoimalle” (Suomen Helluntaiherätys, N.d.).

3.5 Musiikkitoiminnan rakenne Jyväskylän Helluntaiseurakunnassa

Musiikkitoiminta Jyväskylän helluntaiseurakunnan Tukikohta-illoissa on järjestetty siten, että musiikkitiimin vetäjä jakaa vuorot bändinjohtajien kanssa. Bändinjohtajat ovat ensisijaisessa vastuussa musiikin hengellisestä sisällöstä ja sen turvallisuudesta nuorille, joten bändinjohtajat ovat seurakunnassa luotettuja henkilöitä. Siksi bändinjohtajiksi ei otetakaan ketä tahansa. Bändinjohtajan vastuulla on myös treenien järjestäminen ja yhteydenpito kyseisen illan muiden vastuuhenkilöiden kanssa. Näin pyritään järjestämään hyvin toimiva jumalanpalvelus.

Bändinjohtajilla on monesti omia soittajia, jotka soittavat vakituisesti heidän bändissään. Samoja soittajia voi olla useissakin bändeissä, ja kokoonpanot vaihtelevat kokemukseni mukaan käytännön syistä usein. Uudet soittajat voivat ilmoittautua musiikkitiimiin vapaaehtoisiksi verkossa tai ottamalla yhteyttä tiiminjohtajiin. Bändinjohtajat pyrkivät yleensä tutustumaan henkilöön saadakseen selville tämän nykyisen soittoaidon sekä mahdollisuudet toimia vapaaehtoistoiminnassa.

4 Tavoitteet ja tarkoitus

Opinnäytetyön tarkoitus on tutkia musiikkitoiminnan osallistavuutta, ja sillä voidaan nähdä myös yhteiskunnallisesti olevan merkitystä sen suhteen, miten nuoret musiikin harrastajat sanoittavat harrastuksensa merkitystä omaan ryhmäytymiseensä ja joukkoon kuulumiseen. Seurakuntakulttuuri nuorisokulttuurina tulee myös aiheen kautta esille. Uskoisin myös, että opinnäytetyö voi palvella seurakuntia yli kirkkokuntarajojen, eikä rajoitu vain kyseiseen paikallisseurakuntaan.

Selvitän siis sitä, kokevatko musiikin harrastajat sekä Tukikohdissa kävijät musiikkitoiminnan osallistavana, ja mitkä asiat lisäävät osallisuuden kokemusta ja mitkä vähentävät sitä. Paikallisena tavoitteena on lisäksi kehittää seurakunnan musiikkitoimintaa kyselyistä tehtyjen havaintojen perusteella. Tutkimuskysymykset ovat seuraavat:

1. Miten Tukikohdan musiikissa koetaan osallisuutta?
2. Miten ja miksi Tukikohdan musiikkiin osallistutaan?
3. Mitkä piirteet Tukikohdan musiikissa luovat osallisuuden kokemusta yhteisöön ja Jumalaan?
4. Kuinka musiikkitoiminnassa vapaaehtoisena toimivat sanoittavat vapaaehtoistoiminnan osaa yhteisöön kuulumisessa, ja mikä on vapaaehtoistoiminnan merkitys heille?
5. Kuinka Tukikohdan musiikkitoimintaa voidaan kehittää paremmaksi osallisuuden kokemisen kannalta.

5 Tutkimuksen toteuttaminen

5.1 Kohderyhmä

Tutkimuksella on kaksi kohderyhmää. Ensinnäkin, seurakunnan musiikin luonne on osallistavaa ja tutkin, kuinka tavallinen nuorten tilaisuuksissa kävijä kokee osallisuutta musiikin kautta. Toisekseen tämän kohderyhmän sisältä nostetaan esille musiikkitoimintaan vapaaehtoisesti osallistuvat musiikin harrastajat, jotka ovat mukana

tuottamassa tilaisuuksissa johdettavaa osallistavaa yhteislaulua. Kohderyhmät menevät siis hieman limittäin, ja niistä nähdään hieman erilaiset näkökulmat musiikin osallistavasta roolista seurakunnassa.

5.2 Menetelmä

Menetelmänä käytän teemahaastattelua ryhmissä. Ryhmiä muodostetaan kolme – kaksi Tukikohta-iltojen kävijöistä ja yksi musiikin harrastajista. Ryhmiin haettiin viittä henkilöä ryhmää kohden.

Aihetta on luontevinta kuvata kvalitatiivisella eli laadullisella tutkimuksella, koska haetaan ihmisten käsityksiä seurakunnan musiikkitoiminnasta, ja halutaan siten ymmärtää subjektiivista kokemusta osallisuudesta tai sen puutteesta. Sen heikkous on se, että edustusjoukko jää pieneksi, ja näin ei välttämättä nähdä asian kaikkia puolia, mutta toisaalta näiden ihmisten kokemuksiin osallisuudesta voidaan paneutua tarkemmin ja haastattelun aiheet määrittyvät enemmän heistä lähtöisin. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 205, 208-209.)

Haastattelu on luonnollinen tutkimusmenetelmä kun halutaan tutkia ihmisen kokemuksia ja hänen niille antamia merkityksiä. Lisäksi tutkimuksia musiikin osallistavasta käytöstä seurakunnissa on tehty jonkun verran maailmalla, mutta Suomessa aihe on toistaiseksi kohtalaisen tutkimaton. Lisäksi oletettavissa oli jo ennen haastatteluita, että eri ihmiset voivat kokea musiikkiin osallistumisen ja seurakuntaan osallisuuden hyvin yksilöllisesti, joten haastattelulla voidaan kartoittaa näitä näkökulmia. (Hirsjärvi & Hurme 2015, 35.)

Teemahaastattelu avoimen haastattelun sijaan taas mahdollistaa osallisuuden käsitteeseen pureutumisen, ja näin voidaan pyrkiä ymmärtämään ilmiötä tarkemmin. Hirsjärven, Remeksen ja Sajavaaran Tutki ja kirjoita –teoksessa mainitaan, että haastattelu on hyvä menetelmä tutkia juuri ihmisten subjektiivisia kokemuksia, koska he voivat vapaasti sanoittaa ajatuksiaan. Lisäksi haastattelu toimii myös ilmiön alustavaan hahmottamiseen, kun kyseessä on aiemmin vähän tutkittu aihe. (Hirsjärvi 2009, 205.)

Teemahaastattelu on niin sanottu puolistrukturoitu haastattelu, eli sen pääteemat tai kysymykset on määritelty etukäteen, mutta haastattelija voi muuttaa esimerkiksi näiden järjestystä sen mukaan, mitä vastaajat alkavat puheessaan käsitellä. Näin saadaan käsiteltyä ilmiötä tutkijan haluamalla laajuudella, ja vastaajat voivat syventyä puheessaan itselleen olennaisiin teemoihin. (Hirsjärvi 2015, 47-48.)

Ryhmähaastatteluun taas päädyttiin sen vuoksi, että se mahdollistaa suuremman tutkimusjoukon käsittelyn, ja näin kartoittaa enemmän näkökulmia. Ryhmähaastattelu on myös sinänsä luontainen tilanne, että ihmisten mielipiteet rakentuvat vuorovaikutuksessa, ja siitä voi tulla esille niin isompaa joukkoa kuin yksilöä koskevia ajattelutapoja. Toisaalta taas kaikkien mielipiteet eivät välttämättä tule esiin tasapuolisesti ryhmähaastattelussa. (Hirsjärvi 2015, 61-62.)

Teemahaastattelun teemat valittiin yhdessä toimeksiantajan kanssa, pitäen mielessä aiemman tutkimustiedon, jota kuvasin luvuissa 2 ja 3. Täältä pyrin nostamaan esille ilmiön pääluokat, joista valikoituivat teemakysymykset. Näiden alle listasin mahdollisia tarkentavia kysymyksiä, joita voisi käyttää haastattelussa tarvittaessa, ellei haastattelu muuten etene. Tämä noudattaa myös Hirsjärven (2015, 66-67) ohjeistusta. Tässä tapauksessa siis kysyttiin Tukikohdan kävijöiltä ensin taustatietoja esimerkiksi iästä ja seurakuntataustasta, ja sitten siirryttiin haastatteluun, jossa keskustelu käytiin vapaassa järjestyksessä asiaan syventymisen edistämiseksi. Haastattelun teemat olivat Tukikohdan kävijöillä musiikin kuvaus Tukikohta-illoissa, kokemusmaailma musiikin kautta, musiikkiin osallistuminen ja musiikkitoimintaan vaikuttamisen mahdollisuus. Vapaaehtoisilla muusikoilla sen sijaan teemat olivat seurakunnan musiikkitoimintaan mukaan lähteminen, kokemukset musiikkia soittaessa, musiikin osa Tukikohdassa ja musiikkitoimintaan vaikuttamisen mahdollisuus. Tarkemmat haastattelun rungot voi lukea liitteistä (Liite 1 ja Liite 2).

Aineiston koko on resursseista riippuvainen, mutta on hyvä muistaa, että ryhmät, joissa keskitytään toiminnassa vapaaehtoisesti palveleviin, ovat myös nuorteniltojen kävijöitä, ja heiltä saadaan myös sitä näkökulmaa esille oman vapaaehtois- ja harrastustoiminnan lisäksi. Opinnäytetyöni toimeksiantajan puolelta myös ehdotettiin, että Tukikohdan kävijöiden haastatteluissa joukko ei olisi täysin satunnaisesti valittu, vaan mukaan olisi mielenkiintoista ottaa joku, joka osallistuu musiikkiin myös tanssin kautta. Näin olikin suunniteltu, ja loppujen lopuksi avoimeen kutsuun tutkimukseen

osallistumiseen vastasikin henkilöitä, joilla tanssi oli osa itsensä ilmaisua Tukikohdan musiikissa.

Teemahaastattelut kuvataan tai äänitetään ja tähän hyvän tutkimuskäytännön mukaisesti pyydetään osallistujien lupa. Äänite poistetaan litteroinnin jälkeen, ettei haastateltavia voisi tunnistaa enää jälkikäteen.

5.3 Aineiston analysointi

Teemahaastattelut muutetaan kirjalliseen muotoon, eli litteroidaan. Tässä tehdään myös tarkistus, eli aineisto kuunnellaan useampaan kertaan, jotta välttyttäisiin väärinymmärryksiltä. (Hirsjärvi, 2009, 222-223) Lisäksi aineistoa voi vielä pyrkiä täydentämään kysymällä jälkikäteen tarkennusta epäselväksi jääneeseen kohtaan haastateltavalta.

Sitten aihetta tarkastellaan tunnetun teoriapohjan viitekehyksessä, ja yhdistetään ilmiöitä, jotka näkyvät teoriassa, haastatteluissa nouseviin asioihin. Tavoitteena on tutkittavan ilmiön ymmärtäminen. Luotettavuuden lisäämiseksi analysointi aloitetaan heti haastattelujen tekemisen ja litteroinnin jälkeen. Analyysimenetelmistä käytetään ainakin teemoittelua, tyypittelyä ja sisällönerittelyä. (Hirsjärvi, 2009 224-225) Mahdollisten selitysten pohjalta voidaan myös pyrkiä kehittämään seurakunnan musiikki-toimintaa.

Sisällönerittelyssä jaetaan aineistoa siten, että yhdistellään toisiinsa liittyviä näkemyksiä keskenään kokonaiskuvan hahmottamiseksi. Teemoittelulla tarkoitetaan samaa teemaa koskevien vastausten yhdistelyä, joka käytännössä tapahtui värikoodauksella, missä aiemman tutkimustiedon osa-alueet (pääluvusta 2 ja 3) merkittiin aineistoon eri väreillä. Lisäksi litteroituihin aineistoihin tein myös merkintöjä toisiaan vastaavien näkemysten määristä, sekä haastatteluissa korostuvista näkemyksistä, joita ei välttämättä löytynyt aiemmasta tutkimustiedosta. Tyypittely taas tarkoittaa yksittäisten haastattelusta löytyvien asioiden yhdistelyä usein esiintyviksi näkemyksiksi eli tyypeiksi. Näin saadaan muodostettua kokonaiskuvaa ihmisten ajatusmallista, ja voidaan kuvailla sitten tarkemmin, mitä piirteitä erityyppisiin ajatuksiin kerrottiin kuuluvan. (Hirsjärvi 2015, 173-174)

Ilmiöiden esiintyvyyden selvittämiseksi käytetään menetelmänä laskemista, eli yksinkertaisesti lasketaan se, kuinka monta kertaa sama mielipide tai ajatus haastattelussa esiintyy. (Hirsjärvi 2015, 172) Näin pienestä otoksesta ei välttämättä voida tehdä koko nuorisotoimintaa koskevia johtopäätöksiä, mutta tutkimustulokset antavat kuitenkin viitteitä siitä, millaisia ilmiöitä musiikkitoiminnassa esiintyy, ja myös viitteellisesti se kuinka usein.

5.4 Eettisyys ja luotettavuus

Luvat tutkimukseen pyydetään, ja tutkittaville kerrotaan avoimesti mitä aineistolla tehdään. Hyvän tutkimuskäytännön mukaisesti noudatan tarkkuutta ja rehellisyyttä tulosten tallentamisessa ja esittämisessä, sekä niiden arvioinnissa. Olen myös avoin käytetyistä tutkimusmenetelmistä ja niiden toteuttamisesta. Arvostan toisten tutkimuksia viittaamalla niihin asianmukaisesti ja niiden tuloksia arvostaen. Olen avoin myös sidonnaisuuksistani tutkimaani aiheeseen, ja pyrin siihen, etten vaikuta tutkimuksen tuloksiin ohjaamalla haastatteluita liikaa. Myös tutkimuksen julkaisemista ja tekijänoikeuksia koskevat asiat sovitaan niin oppilaitoksen kuin toimenantajan sekä itseni kanssa ennen tutkimuksen aloittamista. Määrärahoja tutkimukseen ei ole käytössä. (Hirsjärvi, 2009, 24.)

Tutkimuksen lähtökohtana on ihmisarvon kunnioittaminen, ja tähän liittyen tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista, ja tutkimukseen osallistuvia informoidaan tutkimuksen sisällöstä siten että he ovat ymmärtäneet tutkimuksen kulun olennaisimmat kohdat, eli tässä tapauksessa aineiston käsittelyn tavat. (Hirsjärvi, 2009, 25.)

Tämä tarkoittaa käytännössä, että heille kerrottiin ennen tutkimukseen pyytämistä, että aineisto muutetaan litteroituun, nimettömään muotoon, ja haastattelusta ei julkaista tunnistettavia tietoja heistä. Heille kerrottiin myös, että aineistot pysyvät vain tutkijan hallussa, ja niin litteroidut kuin äänitetyt aineistot poistetaan pysyvästi opinäytetyön valmistuttua. Tutkimukseen suostumukseen pyydettiin lupa ennen haastattelua myös kirjallisesti (Liite 3).

Tutkimuksen luotettavuudessa haasteena on se, että otos on melko pieni, mutta siltäkin voidaan nähdä seurakunnan nuorten pääällimmäisiä kokemuksia musiikkitoiminnasta. Toisena mahdollisena haasteena pidän omaa asemaani musiikkitoimissa, ja

sitä, muokkaako tämä mahdollisesti jonkun vastauksia. Luotettavuuden kannalta olisi myös tärkeää, että haastattelija olisi kokenut haastattelija ja aiheen asiantuntija (Hirsjärvi 2015, 68), mutta tässä tapauksessa on otettava huomioon, etten ole aiemmin tehnyt vastaavanlaista tutkimusta. Olen toisaalta hyvin perillä seurakunnan musiikkitoiminnasta, ja olin tutustunut aiempaan tutkimustietoon aiheesta ennen haastatteluja.

Haastattelijan roolissa luonnollisesti pyrin pitämään keskustelun aiheessa, ja esitin omat kysymykseni mahdollisimman selvästi. En myöskään osallistunut haastatteluun kuin kysymyksien ja tarkennusten muodossa, ja niitä esitin yleensä korkeintaan kaksi kerrallaan, ja nekin pidin melko lyhyinä. (Hirsjärvi 2015, 96-97) Ensimmäisessä haastattelussa mainitsin etukäteen toiveen, että he puhuisivat selkeästi äänitteen tulkinnan helpottamiseksi. Tämän totesin kuitenkin mahdollisesti lyhentäneen haastattelua, ja koin, ettei keskustelu edennyt riittävän hyvin. Siksi seuraavissa haastatteluissa en tuota sanonut.

Haastatteluissa nousi esiin myös jonkinlainen ryhmädynamiikka – vaikka ensimmäisessä haastattelussa vastaajat toivat mielipiteitään esille suunnilleen saman verran, muissa kahdessa haastattelussa joidenkin vastaajien osuus vastauksista oli huomattavasti toisia suurempi. Kaikki saivat kuitenkin puheenvuoron, ja esittivät yleensä mielipiteensä vähintään eleillä, kuten nyökkäilyllä tai ilmaisten ääneen olevansa samaa mieltä.

Haastattelun äänitteen lisäksi minulla oli tukena analysoinnissa haastattelun muistiinpanot, mistä kävi esille tilanteita selittäviä ilmeitä ja eleitä. Äänitteitä tulkitessa haasteena oli kuitenkin se, kun monet osoittivat myöntelyä mielipiteeseen ääneen samaan aikaan. Pyrin ottamaan nämäkin huomioon, ja joitakin näistä tilanteista olin kirjoittanut myös muistiinpanoihini haastattelussa, mutta joistakin tilanteista jouduin arvaamaan, kuinka moni kyseisen mielipiteen esitti. Tuolloin tarkkaa mielipiteen esittäneiden lukumäärää ei kuitenkaan ole ilmoitettu tutkimustuloksissa.

Reliaabeliutta eli mittauksien toistettavuutta pyrin arvioimaan ainakin siten, että vertaan muita musiikkia ja osallisuutta koskevia tutkimuksia avoimesti saamiini tuloksiin. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa taas validiteetin eli pätevyyden arvioiminen on suhteellisen vaikeaa. Validiudella tarkoitetaan sitä, mittaako tutkimus niitä asioita,

mitä sen kuuluisi. Haasteita validiteetin suhteen voi tulla esimerkiksi jos tutkijan käyttämiä käsitteitä ymmärretään tutkimukseen osallistuvien keskuudessa väärin. Itse pyrin kysymään asioita mahdollisimman selkeällä kielellä, ja julkaisemaan sitten tutkimuksen menetelmien mahdollisimman avoimesti. (Hirsjärvi, 2009, 231-233.)

5.5 Tutkimusryhmien esittely

Tarkoituksena oli muodostaa viiden hengen ryhmiä kohderyhmistä. Tukikohtien kävijöiden kaksi ryhmää kerättiin syyskuun 2017 lopussa eräessä Tukikohta-illassa kertomalla Tukikohdan info-osuudessa lyhyt kuvaus opinnäytetyöstä. Haastattelukäytäntöjen kertomisen jälkeen esitettiin avoin kutsu ilmoittautumaan haastatteluihin Tukikohdan info-pisteellä. Molempiin perättäisinä päivinä lokakuun alussa järjestettäviin haastatteluihin ilmoittautui viisi henkilöä. Ensimmäiseltä päivältä kuitenkin yksi haastateltavista perui ennen haastattelua tulonsa, ja yksi haastateltava oli unohtanut saapua paikalle, ja tuli toisena päivänä. Näin ensimmäisessä haastattelussa oli kolme henkilöä ja toisessa kuusi henkilöä. Tästä huolimatta haastattelut onnistuivat ja niistä lopputuloksena oli riittävä määrä aineistoa.

Tukikohdan kävijöiden ryhmien haastattelut oli jaettu viiteen pääteemaan. Liitteenä (Liite 1 ja Liite 2) on myös tarkempi runko haastatteluista, mutta teemahaastattelun kvalitatiivisen hengen mukaisesti rungossa ei edetty tarkasti, vaan keskustelu eteni sen mukaan, mitä tutkittavat nostivat esille omissa vastauksissaan. Ensimmäinen haastattelu kesti 30 minuuttia ja toinen noin tunnin ja 15 minuuttia.

Ryhmät koostuivat 20-32-vuotiaista Jyväskylässä asuvista ihmisistä. Tukikohdissa on kyllä nuorempiakin kävijöitä, mutta he eivät ilmoittautuneet haastatteluun. Kaikki heistä olivat seurakuntalaisia tai ilmaisivat käyvänsä eniten Jyväskylän Helluntaiseurakunnassa, mutta tässä seurakunnassa mukana olemisen aika vaihteli kahdesta kuukaudesta yli kahteenkymmeneen vuoteen. Kaikki olivat vähintään vierailleet toisissakin seurakunnissa, ja kuusi heistä kertoi olleensa ennen Jyväskylän helluntaiseurakuntaan tuloa olleensa mukana muissa seurakunnissa. Tausta vaihteli luterilaisuudesta toisten paikkakuntien helluntaiseurakuntiin. Tukikohdassa yhtä lukuun ottamatta kaikki kävivät aktiivisesti, vähintään kerran kuukaudessa, jotkut joka viikko.

Kaikki haastattelun osallistajat olivat aktiivisia käymään jossakin seurakunnan tilaisuuksista, joista mainittiin eniten sunnuntain jumalanpalvelus ja toisena tiistain rukouskokous. Näiden lisäksi mainittiin esimerkiksi pienryhmät, kansainväliset jumalanpalvelukset ja leirit seurakunnan toimintamuotoina, joihin haastateltavat osallistuvat.

Jyväskylän Helluntaiseurakunnan vapaaehtoistoiminnassa haastateltavat olivat aktiivisia. Yhtä lukuun ottamatta kaikki olivat tällä hetkellä jossakin vapaaehtoistoiminnassa mukana, ja tämäkin oli aiemmin ollut useammassa vapaaehtoistoiminnassa aktiivinen. Palveleminen ei rajoittunut vain yhteen tehtävään, vaan joillakin niitä oli useampiakin. Tehtävät vaihtelivat lapsityöstä Tukikohtien vastuutehtäviin ja muiden tilaisuuksien vastuutehtäviin. Musiikkitoiminnassa yksi heistä oli tällä hetkellä aktiivinen, ja yksi oli aiemmin ollut.

Taustatietona kysyin myös heidän suhdettaan musiikkiin. Kaikki ilmaisivat pitävänsä musiikista, sen kuuntelemisesta ja laulusta. Viisi heistä ei pitänyt itseään musiikillisesti lahjakkaina, vaikka yksi heistä harrasti myös instrumenttien soittoa. Loput neljä harrastivat musiikkia jossain määrin, vaihdellen musiikin tekemisestä ammatiksi omaksi iloksi soittamiseen.

Kolmannessa haastattelussa kohderyhmänä olivat Tukikohdissa soittavat musiikin harrastajat. Viiden hengen ryhmä koottiin siten, että Tukikohdassa viime aikoina aktiivisesti soittaneiden henkilöiden listasta arvoin nimiä, ja lähetin viidelle ensin esiintulleelle henkilölle viestit voisivatko he osallistua ryhmähaastatteluun sovittuna ajankohtana. Kun tuli ei-vastauksia, arvoin yksinkertaisesti uuden nimen listasta. Tämä ryhmä oli siis satunnaisesti valittu, ja haastattelulle kertyi mittaa tunti ja 20 minuuttia.

Tämän ryhmän iät vaihtelivat 22-28 vuoden välillä. Kaikki he olivat kasvaneet helluntalaisissa perheissä, mutta olivat lähtöisin muilta paikkakunnilta kuin Jyväskylästä. He olivat muuttaneet Jyväskylään ja olleet mukana täällä helluntaiseurakunnassa kahdesta noin viiteen vuoteen. Aktiivisuus Jyväskylän helluntaiseurakunnassa oli vaihtelevaa satunnaisesta viikottaiseen osallistumiseen. Musiikkitoiminnassakin palveltiin vaihtelevan usein, ja musiikkitoiminnasta oli kaikilla taustaa jo aiempien paikkakuntien seurakunnista. Harrastetuista instrumenteista ryhmässä mainittiin käytännössä

kaikki yleisimmät bändisoittimet. Yhdellä soittajista oli myös näkökulma miksaajana toimimisesta musiikkitoiminnassa.

Yhtä soittajaa lukuun ottamatta kaikki toimivat myös muissa vapaaehtoistoiminnassa seurakunnassa. Tämä, joka ei Jyväskylässä ollut muussa vapaaehtoistoiminnassa, oli kuitenkin aktiivisesti alkuperäisen kotipaikkakuntansa seurakunnassa mukana vapaaehtoisena. Vapaaehtoistyön toimintamuotoja mainittiin lukuisia aina lapsityöstä pienryhmätoimintaan.

Musiikissa vapaaehtoisena toimivista käytän jatkossa usein termiä ”muusikko”, vaikka monet heistä eivät ammatikseen muusikkoja olekaan. Tämä kuitenkin kuvaa heidän asemaansa Tukikohtien bändeissä ja on yksinkertaisin ilmaisu tarkoittamaan musiikkitoiminnassa vapaaehtoisena toimivia.

6 Tukikohdan musiikkitoiminta nuorten sanoittamana

Tässä luvussa käsittelen Tukikohdan kävijöiden sekä musiikkitoiminnassa toimivien vapaaehtoisten haastattelujen sisältöä aiemmin esittelemäni teoriatiedon pohjalta aihe kerrallaan. Litteroidun aineiston analysoinnissa olen käyttänyt värikoodausta, ja näin teemoitellut aineistoa aiemman tutkimustiedon mukaisesti luettuani sitä useampaan kertaan. Otan huomioon myös ilmiöiden esiintyvyyden haastatteluissa, mutta tuon esille myös vähemmän puheessa olleita näkökulmia, koska myös vähemmistössä olevat näkemykset voidaan laadullisessa tutkimuksessa näin pienellä otoksella nähdä merkityksellisiksi.

Käytän myös muutamia suoria lainauksia kohdista, jotka kuvailevat hyvin useampien vastaajien näkökulmia. Lainauksen edessä oleva koodi, esimerkiksi ”V1” tarkoittaa vastaajalle annettua numeroa. Tukikohtien kävijät ovat merkitty koodeilla V1-V9, kun taas muusikot koodeilla M1-M5, kuten myös litteroimassani aineistossa.

6.1 Tukikohtien musiikki kävijöiden ja soittajien kuvailemana

Tukikohdan kävijöiden ensimmäinen (kolmen hengen) haastatteluryhmä korosti erityisesti sitä, että musiikin osuus on tilaisuuksissa suuri. Kuten kolmannessa luvussa kerroin esimerkin Jenningsin tutkimasta helluntaiseurakunnasta Australiassa, myös

Tukikohdissa musiikin ajallista osuutta kuvattiin isoksi. Tämä kuvaus oli odotettavissa ja vastasi omia havaintojani musiikin osuudesta seurakunnassa. Eräs kävijä piti musiikin määrää huomattavana erona esimerkiksi luterilaiseen kirkkoon verrattuna. Itse asiassa soittajien ryhmässä otettiin jopa esille, että monen heidän mielestään musiikin osuus Tukikohdissa on liiankin suuri. Eräs soittajista kertoi kuulleen useammalta vähemmän musikaaliselta ihmiseltä, että musiikin iso osa Tukikohdassa koetaan joskus häiritseväksi. Toisaalta tukikohdan kävijöiden haastatteluissa yksikään ei ilmaissut tätä mielipidettä.

Musiikin laatua kaikki vastaajat pitivät hyvänä niin soiton kuin miksausen puolesta. Tätäkin verrattiin muihin seurakuntiin ja kristillisiin tapahtumiin ja sen pohjalta keuhuttiin musiikin laatua Tukikohdissa, todeten että huono soitto tai miksaus on voinut "haitata tilannetta". Tulkitsen, että tässä vastaaja tarkoittaa sitä, että huomio kiinnittyy epäolennaisiin asioihin ja musiikista sekä mahdollisesti myös hengellisen osallisuuden kokemuksesta ei kykene tällöin nauttimaan. Yksi vastaaja kertoi sen menevän hänellä "hieman yli" jos musiikkiin liittyy runsasta värivalojen käyttöä, mutta sanoi kuitenkin sen pysyvän yleensä kohtuuden rajoissa.

Tyyliltään musiikkia kuvailtiin stadion pop/rockiksi, maailmanmusiikista ammentavaksi, tanssittavaksi, nuorekkaaksi, mukaansa tempaavaksi, tunteisiin vetoavaksi ja yleensä iloiseksi. Vaikka yleisin kuvaus oli tämä, eräs vastaaja muistutti myös, että välillä on ollut kevyttä ja akustisempaakin musiikkia. Jenningsin tutkimassa australialaisessa helluntaiseurakunnassa musiikkia kuvailtiin myös hyvin samalla tavalla ja tällä oli vahva tarkoitusperä hengellisen kohtaamisen kokemuksen saavuttamiseksi. Kuten Jennings havaitsi Australiassa, myös Tukikohtien kävijät kuvasivat musiikissa olevan paljon toistoa. Jenningsin mukaan tällä johdateltiin ihmisiä ekstaattiseen kokemukseen, kun huomio saatiin kiinnitettyä kokemukseen Jumalasta musiikillisten yksityiskohtien miettimisen sijaan (Jennings 2014, 84-91).

Yhden vastaajan mielestä musiikkia luonnehti myös rutiininomaisuus – musiikkia oli jokaisessa tilaisuudessa suunnilleen saman verran, ja hän näki sen noudattavan tiettyä kaavaa. Kaava näkyi hänen mukaansa myös laulujen sovituksissa siten, että kertosäkeistöjä toistetaan ja laulun intensiteetti voimistuu paljon biisin loppua kohden. Jenningsin tutkimassa seurakunnassa taas korostettiin sitä, että muusikot seuraavat hengellistä kokemusmaailmaansa musiikillisessa ilmaisussa ja näin laulujen rakenne

ei ole ennalta arvattavaa, joten tässä ilmenee ainakin pieni ero siihen. Toisaalta Jennings mainitsee myös jumalanpalvelusten alkujen olevan usein samankaltaisia ja noudattavan jonkinlaista kaavaa (Jennings 2014, 103-107).

Samaan tapaan kaavamaisuudesta puhuttiin myös Tukikohtien muusikoiden ryhmässä musiikin kuvausten yhteydessä. Erään vastaajan mielestä musiikin iso ajallinen osuus ei ollut mitenkään huono asia, vaan sen kaavamaisuus ei vain aina palvele tarkoitusta, jos ajatellaan tarkoituksen olevan saada ihmisiä vapautumaan ja heittäytymään enemmän. Toinen heistä taas kuvasi asiaa seuraavasti:

M1: Musiikissa on just se, että sen hengellinen merkitys on aivan valtava, mutta sen vaikuttavuus ihmisiin on myös erittäin valtava. Ja sen puolesta mun mielestä musiikissa seurakuntapiireissä aitous on kaikista merkittävin tekijä, koska sen ihmiset huomaa erittäin nopeasti, että onko se aitoa vai onko se sitä muottia. Kulttuurin muodostamaa muottia tai jotain muuta.

Tästä ”muotista” puhuttiin ryhmässä tämän jälkeen useampaan otteeseen, ja nähtävissä oli kolme näkökulmaa siitä millainen muotti musiikissa oli. Ensinnäkin musiikkityyliä pidettiin melko yleisesti samanlaisena, ja tätä kuvattiin niin muotiksi, kaavaksi kuin vallitsevaksi tyyliksi. Muusikoiden ryhmässä tämä tuli esille yhtä lukuunottamatta kaikilta, ja viimeinen ei tuonut näkökantaansa asiaan esille. Myös kahdessa muussa ryhmässä puhuttiin siitä, että musiikkityylejä voisi olla Tukikohdassa esillä enemmän, ja tästä kaikki vastaajat olivat samaa mieltä. Musiikkityyliä yksipuolisuudesta kaikki vaikuttivat olevan samaa mieltä, eikä kukaan ilmaissut olevansa eri mieltä siitä. Vallitseva pop/rock-tyylisuunta, jota Hillsongin albumitkin pitkälti edustavat, koettiin kaupallisen lisäksi paikoitellen tylsäksi ja ennalta-arvattavaksi. Mukaan kaivattiin niin akustista ja levollista musiikkia kuin räppiä ja raskaampaa musiikkiakin. Näkemyksiä yhdisti vaihtelun kaipuu. Samalla Tukikohtien musiikin laatua kuitenkin keuhuttiin, joten tästä voisi tulkita, että vallitsevaa tyyliä ei myöskään haluta täysin poistaa.

Kuuden hengen ryhmässä tuli esille myös se, että jotkin laulut toistuvat Tukikohdissa usein, lähes viikoittain. Esimerkiksi nostettiin muun muassa Hillsongin Oceans, joka oli yhden vastaajan mukaan yhteen aikaan hittibiisi monissa eri seurakunnissa. Hän kertoi siitä, että aluksi laulu oli kyllä ollut vaikuttava, mutta siihen kyllästyi kun sitä

soitettiin kaikkialla. Myös tämä voidaan nähdä tietynlaisena yksipuolisuutena. Kuiden hengen ryhmässä useampien suusta tulikin esille, että samojen laulujen toistuksessa usein on helppoa ikään kuin unohtaa laulun sisältö sen sijaan että olisi siinä täysin mukana. Toisaalta kaikki Tukikohtien kävijät kuitenkin kaipasivat jossakin määrin tuttuja biisejä, ja niihin osallistumisen kerrottiin olevan helpompaa kuin ennestään tuntemattomiin. Vaikuttaisi siis siltä, että sopiva määrä vaihtelua niin laulujen valinnassa kuin musiikkityylissä pitää Tukikohdan kävijät niin sanotusti paremmin hereillä, ja sen kautta parantaa osallisuuden kokemusta. Tämä taas on hyvin erilainen näkemys kuin Jenningsin (2014, 103-107) tutkimassa seurakunnassa, missä tutut, viikosta toiseen samanlaisina toistuvat laulut paransivat musiikkitiimin mielestä osallistumista sekä helpotti hengelliseen kokemukseen antautumista.

Toisekseen muotiksi koettiin myös edellä mainittu Tukikohdan ennalta-arvattava rakenne, myös musiikin osalta. Tukikohdan kävijöiden haastatteluissa tulikin esille, että laulut ovat yleensä samassa kohti tilaisuutta, niitä on suunnilleen saman verran ja niillä on tyypillinen rakenne. Edellä lainaamani henkilö muusikoiden ryhmässä viittasi ”muoteista” puhuessaan tilanteeseen, jossa bändin johtaja oli kokenut, että heidän pitäisi kesken tilaisuuden poiketa suunnitelmistaan ja soittaa biisi, joka hänelle oli tullut mieleen. Tämä biisi oli sitten osoittautunut jälkikäteen tärkeäksi jollekin ihmiselle. Tämän vuoksi hän sanoikin huomaavansa sen, onko bändi ”treenannut sovituksia sen kolme tuntia ennen [Tukikohtaa] vai onko ne keskittynyt siihen hengelliseen puoleen”. Tämä näkemys tuli esille vahvasti myös Jenningsin (2014, 54-56) tutkimuksessa, jossa muusikkoja verrattiin Eliaden tutkimisiin shamaaneihin, joiden tehtävänä on johdattaa ihmisiä hengelliseen kokemukseen. Näkemyksestä nousee esiin kaipuu rakenteellisten sekä tyylillisten muottien poistamisesta ja ihanteena oli nähtävissä myös Jenningsin kuvaama vapaus, jossa musiikki on itsessään karismaattista ja peilaa sitä, mitä soittajat kokevat rukousten kautta (Jennings 2014, 84-91).

Kolmanneksi, myös musiikkiin osallistumisen tavoista Tukikohdassa käydessä puhuttiin muusikoiden ryhmässä samassa yhteydessä. Yksi heistä kuvasi osallistumistaan Tukikohdan musiikkiin siten, että kokee muodollisesti osallistuneensa, mutta jääneensä kuitenkin välillä paitsi Jumalan kohtaamisen kokemuksesta. Lisäksi kaksi muuta puhui yleisemmällä tasolla siitä, että on kyseenalaista pyytää Tukikohdassa ih-

misiä osallistumaan musiikkiin nousemalla penkistä tai jotenkin muuten, koska heidän mielestään luonnollinen ilmaisu on tärkeämpää, ja Jumalan kohtaamisen kokemuksen tulisi olla asia, joka saa ihmiset laulamaan, kohottamaan kätensä tai taputtamaan niitä. He puhuivat tästä samassa yhteydessä kuin puhuessaan muista muisteista ja tulkitseen heidän tarkoittavan sitä, että musiikkiin osallistumiseenkin voi rutiinotua, jolloin osallistuminen ei ole täysin aitoa. Ajattelen, että tuolloin osallisuuden taso on myöskin alempi kuin silloin kun osallistuminen musiikkiin lähtee omasta halusta, eikä toisten pyynnöstä tai vakiintuneesta tavasta.

Kuuden henkilön ryhmässä esille nousi monien eri ihmisten sanomana vahvasti myös Hillsong-konseptin vaikutus Tukikohtien musiikkiin. On huomattava, että myös asiaa ääneen mainitsemattomat myötäilivät keskustelun mukana nyökkäillen. Lisäksi Hillsong mainittiin samassa yhteydessä myös soittajien ryhmässä, vaikka siitä ei siellä käyty niin paljon keskustelua. Ensinnäkin, Hillsongin vaikutus nähtiin siinä, että monet Tukikohdissa soitettavat laulut ovat heidän tekemiään, ja osa näistä on käännetty suomeksi. Toisekseen niitä soitetaan usein lähes samalla tavalla kuin levyllä, ja tyyliä kuvailtiin jossakin määrin kaupalliseksi, nykyistä trendiä mukailevaksi sekä maailmanmusiikista ammentavaksi. Kuuden hengen ryhmän vastaajista moni oli samaa mieltä siinä, että Tukikohtien bändien koettiin menevän vallitsevan musiikillisen trendin mukana. On mielenkiintoista huomata, että samankaltainen Hillsong-ilmiö nähtiin kansainvälisesti useissa eri lähteissä, joista mainitsin luvussa 3.3.

6.2 Musiikkiin osallistuminen Tukikohdissa

Musiikkiin osallistumisessa Tukikohta-illoissa huomattavasti eniten tuli esille laulujen mukana laulaminen. Muusikoiden ryhmässä aihe jäi hieman vähemmän käsitellyksi, mutta sielläkin mainittiin Tukikohdissa mukana laulaminen ja musiikkiin osallistuminen. Kaikki Tukikohtien kävijöiden ryhmissä toivat esille laulavansa mukana ainakin joskus, suurin osa useinkin (8/9). Kaikki myös sanoivat nousevansa usein penkistä ylös osallistuessaan Tukikohtien musiikkiin. Tulkittavissa heidänkin vastauksistaan on kuitenkin se, että he osallistuvat myös muilla tavoilla laulamisen lisäksi. Lisäksi tilaisuuteen kerrottiin osallistuvan muun muassa taputtamalla laulujen mukana tai aplodien muodossa.

Toisekseen myös musiikin mukana liikkuminen mainittiin monta kertaa osallistumisen muotona, ainakin viidellä yhdeksästä Tukikohdan osallistujasta. Yhdellä se ei ollut merkittävä osa omaa musiikkiin osallistumista, kun taas kolme ei suoraan ilmaissut sitä, liikkuvatko musiikin mukana. Liikkuminen oli kuitenkin suurimmalla osalla ilmeisesti melko vähäeleistä. Toisaalta toisessa Tukikohdan kävijöiden ryhmässä oli kolme henkilöä, jotka kertoivat myös tanssivansa musiikin mukana Tukikohdissa. Kaikki he kaipasivat lisää tilaa itsensä ilmaisuun tanssin muodossa, koska seurakunnan penkkien välissä tila käy ahtaaksi tähän. Kaiken kaikkiaan osallistuminen eri muodoissaan vaikutti kuitenkin olevan aktiivista.

Tukikohtien kävijöiden ryhmässä sivuttiin myös sitä, millaiseen musiikkiin on hyvä osallistua. Ensimmäisessä ryhmässä tuttu kappale nousi esille yksimielisesti sellaiseksi, johon on helppoa osallistua esimerkiksi laulamalla. Toisaalta aiemmin mainitsinkin jo siitä, että välttämättä samojen laulujen toistaminen viikosta viikkoon ei enää tue osallisuuden kokemusta, vaikka tuttuun lauluun olisikin helppoa osallistua laulamalla. Tässä asiassa siis vaikuttaisi, että osallisuuden kokemus ei välttämättä mene käsi kädessä osallistumisen kanssa. Seppäläkin (2008, 4) korosti, että osallistuminen ei välttämättä tuo ihmiselle osallisuuden kokemusta. Tutut laulut kuitenkin vaikuttaisivat helpottavan osallistumista, joten Tukikohdissa ihmisten osallisuuden kannalta vaikuttaisi olevan tarpeellista soittaa helluntaiseurakunnissa yleisesti tunnettujakin lauluja. Täytyy samalla muistaa, että eräskin vastaaja sanoi tunnistavansa useita kymmeniä yhteislaulettavia kappaleita, ja osaavansa ne ulkoa. Ei siis ole tarvetta toistaa samoja lauluja viikosta toiseen, vaan ihmiset tuntevat suuren määrän seurakunnassa esiintyviä yhteislauluja. Mainittakoon, että seurakunnan videotyökiohjelmalla on jopa lähes kolmentuhannen yhteislaulun sanat, vaikkakin osa näistä voi olla eri versioita samasta laulusta. Tukikohdissa tunnettujen yhteislaulujen määrää voidaan vain arvuutella, mutta niitä voi olla kymmenien sijaan myös satoja. Lisäksi käytäntö on osoittanut, että välillä Tukikohtiin bändit tuovat uusia lauluja, ja niilläkin siis on paikkansa.

Tukikohtien kävijöillä oli myös omia mieltymyksiä laulujen tempoon liittyen. Ensimmäisessä ryhmässä kaikki kolme sanoivat, että nopeammat kappaleet saavat helpommin jalan vipattamaan. Toisaalta yksi heistä nosti myös esille, että hitaista lauluista

on joskus helpompi ”saada fiilistä” ja lähteä sitten mukaan. Haastattelujen perusteella tempon suhteen ei kuitenkaan voida tehdä johtopäätöksiä siitä, olisiko joku tietty tempo sopivampi osallistumiselle kuin toinen. Äänenvoimakkuudestakin oli kahta näkemystä – sopivan kova äänenvoimakkuus mahdollistaa sen, että yhteislaulun on matala kynnyksellä lähteä mukaan, kun oma ääni ei juuri kuulu ympärille. Toisaalta eräs vastaaja koki tämän siten, että hänen ääntään ei tarvita enää kokonaisuuden luomiseen, mikä ei motivoinut häntä laulamaan mukana. Äänenvoimakkuus (jota tukikohdissa miksaajat seuraavat) ei kuitenkaan herättänyt paljoa keskustelua, ja yhteisen laulamisen kokemuksesta tuki erään vastaajan mukaan myös acapella-kuorojen musiikkivastuut silloin tällöin Tukikohdissa.

Kysyttäessä sitä, mitä pidetään tärkeänä Tukikohdan musiikkitoiminnassa, yksi vastaajista nosti esille yhteislaulettavuuden. Tässä tutun laulun lisäksi tärkeänä nähtiin, että laulut ovat sopivan tasoisia, eivät liian helppoja eikä vaikeita. Tämän yhteydessä toinen vastaaja kertoi, että välillä mennään vähän liian korkealle hänen äänialaansa nähden, mikä aiheuttaa kokemuksen siitä, ettei pysty osallistumaan. Tästä moni olikin samaa mieltä, ja Tukikohdassa yhteislaulettavissa lauluissa ääniala pitäisi olla myös yleisön enemmistölle sopiva. Määrittelyä sopivasta äänialasta yhteislaululle en ole löytänyt, mutta käytännössä seurakuntamme bändiharjoituksissakin on lukuisissa tapauksissa huomattu, että laulua harrastavien mukavuusalue laulussa on hieman ylempänä kuin muiden keskimäärin, ja oletankin tämän olevan yksi syy siihen, että välillä Tukikohtien musiikki menee hieman liian korkealta yhteislaulettavuuden kannalta. Toisaalta on muistettava, että jokaisella ihmisellä on yksilöllinen ääni, ja siksi yhteislaulettavuuden vuoksi sävellajissa on tehtävä kompromisseja. Mainittakoon, että esimerkiksi Evankelisluterilaisen kirkon virsikirjassa korkein käytettävä sävel on d^2 ja alin pieni a, yhtä erikoistapausta lukuun ottamatta (Koivuranta, 2015). Käytössä oleva ääniala on siis oktaavin ja kvartin kokoinen. Luultavasti tämänkin äänialan sisällä pysyminen voisi edistää yhteislaulettavuutta Tukikohdissa.

Jennings (2014, 103-107) mainitsi australialaista helluntaiseurakuntaa tutkittuaan, että siellä käytettiin tarkoituksella mukaansatempaavia, äänekkäitä lauluja tilaisuuksien alussa ”sielun avaamisen” tarkoitukseen, ja osallistuminen musiikkiin hänen mukaansa ikään kuin valmisti ihmistä kokemaan Jumalan yhteyttä. Tukikohtien kävijöistä

neljä puhuivatkin siitä, että eleillä ja liikkeillä voi olla tarkoituksena ikään kuin osoittaa Jumalalle antautumista ja avoimuutta. Toisaalta haastatteluissani ei noussut esille samalla tavalla se, että äänekkäät rock-tyyliset laulut koettaisiin sellaisiksi, jotka saavat ihmiset avoimiksi hengellisille kokemuksille.

Muusikoiden ryhmässä tuli esille erityisesti se, että itsensä ilmaisuun Tukikohdan musiikin yhteydessä halutaan vapautta – ryhmässä neljä henkilöä kyseenalaistivat erityisesti sitä, että ihmisiä pyydetään välillä nousemaan ylös penkistä tai osallistumaan jollain tavalla joka ei ole lähtöisin heidän omasta tahdostaan. Viides ei ottanut asiaan kantaa. Ulkoisen osallistumisen sijaan painotettiin sitä, että on keskittynyt Jumalaan, ja osallistumisen on tarkoitus olla Jumalan kohtaamisen aiheuttamien tunteiden ilmaisua. Nähtävissä on siis selvästi helluntalaisuuteenkin yhdistettävä ajatus siitä, että Pyhän Hengen kohtaamisella on positiivinen vaikutus ihmiseen ja tämän hengelliseen kasvuun, ja tätä tavoitellaan siksi myös jumalanpalveluksissa (Vondey 2017, 12, 101-104). Verraten Jenningsin tutkimaan seurakuntaan ihmisten osallistumiseen vaikuttamiseen tilaisuuksissa suhtauduttiin kyllä kriittisemmin, ja esille nostettiin se, että toisille niin sanottu ylistäminen on helpompaa ihan vain penkissä istuessa kuin ulkoisesti aktiivisesti osallistuessa. Ylistäminen olikin termi, jota käytettiin kaikissa haastatteluissa musiikkiin osallistumiseen liittyen, ja se ymmärrettiin haastateltavien kesken jotakuinkin samalla tavalla.

Ylistys tarkoitti kaikille vastaajille Jumalan korottamista. Vaikka kaikki eivät avanneet tätä sen tarkemmin, ylistystä kuvattiin myös ajan antamiseksi Jumalalle, jolloin lauletaan, tanssitaan ja rukoillaan sydämestään. Sekä toisessa Tukikohdan kävijöiden ryhmässä että muusikoiden ryhmässä nostettiin esille myös se, että ylistys on paljon muutakin kuin musiikkiin osallistumista, korostaen enemmänkin elämänasennetta, jossa haluaa olla yhteydessä Jumalaan. Ylistyksen syvällisemmästä merkityksestä haastateltaville jatkamme tutkaillessamme osallisuuden kokemuksen vertikaalista ulottuvuutta, mutta tämä musiikkiin ja itsen ilmaisuun liittyvä arvomaailma selvästi näkyy siinä miksi Tukikohdan kävijät osallistuvat musiikkiin ja miten he osallistuvat musiikkiin.

Mark Jennings (2014, 79-81, 125-127) totesi tutkimuksessaan, että niin seurakunnassa kuin konserteissakin on omanlaisiaan käyttäytymismalleja – yleisesti hyväksyt-

tyjä osallistumisen malleja, jotka voivat olla erikoisia kontekstin ulkopuolella. Kysyinkin haastattelussani Tukikohdan kävijöiltä, onko heidän osallistumisensa musiikkiin samanlaista seurakunnassa kuin sen ulkopuolella.

Esille nousi, että ylistymusiikkiin osallistutaan joissakin seurakunnissa samantapaisesti kuin Tukikohdissa, ja joissakin on sen suhteen erilaisia kulttuurisia piirteitä. Esimerkiksi luterilaiseen messuun kerrottiin osallistuvan hillitymmin kuin Tukikohdan musiikkiin. Konsertteihin verraten yhteistä taas oli musiikin aikaansaama mukaansatempaavuus, ja monet kertoivatkin konserteissa osallistuvansa musiikkiin liikkumalla musiikin tahdissa. Vaikka tässä on jotain yhteistäkin Tukikohdan musiikin osallistumisen kanssa ulkoisesti, haastateltavat toivat esille, että motiivit musiikkiin osallistumiselle ovat todella erilaiset. Myös ulkoisia eroavaisuuksia mainittiin.

Ensimmäisessä ryhmässä kaikki kolme vastaajaa kertoivat, että seurakunnassa musiikkiin osallistumisessa liikkeillä on selvästi tarkoituksena ylistää Jumalaa, mikä poikkesi heidän kokemuksistaan konserteissa musiikkiin osallistumisessa. Jenningsin (2014, 80-81) tutkiman seurakunnan tapaan erityisesti muusikot korostivat Tukikohdan musiikilla olevan nimenomaan välinearvo Jumalan kohtaamisessa, ja siten ylistymusiikin keskiössä heidän mielestään tulisi ollakin Jumalan kohtaaminen ja itsensä aito ilmaisu. Kysyttäessä miksi nuoret osallistuvat Tukikohdan musiikkiin, eräs heistä kertoikin sen olevan oman tunnemaailmansa ilmaisua, joka lähtee liikkeelle laulujen sanomasta. Vaikka kaikki eivät ilmaisua maininneetkaan syyksi osallistumiseensa, kaikki vaikuttivat kuitenkin ilmaisevan musiikin kautta itseään jollain tavalla. Ilmaisun tavat taas olivat persoonallisia, kuten aiemmin mainitsin, mutta niissä oli nähtävissä myös kulttuurisesti opittuja seurakuntaelämään liittyviä tapoja, kuten yksi Tukikohdan kävijöistä esittää:

V4: Ja käden nosto ja tälläset, ni joskus sitä vaan on niin innoissaan että saattaa nostaa käden ylös. Ja välillä se niinkun oli semmonen tapa, semmonen että täällä nyt nostetaan kädet, ja tää nyt tarkoittaa jotain kun mulla on käsi ylhäällä. Varsinkin silloin kun ei vielä tiennyt, tai tuntenut Jumalaa niin paljon. Mut ehkä nyt se on semmosta antautumista ja palvomista ja semmosta enemmänkin.

Tästä myös haastatteluryhmän viisi muuta henkilöä osoittivat olevansa samaa mieltä, ja täydensivät näkemystä lisäämällä esimerkiksi, että musiikkiin osallistumisen tavat

saattavat olla seurakunnassa kulttuurisesti opittuja. Pelkän opitun tavan lisäksi käsien kohottamiselle ja penkistä ylös nousemiselle kerrottiin kuitenkin myös muita syitä. Yksi vastaajista nosti esille, että nousee monesti ylös penkistä, vaikei laulamalla osallistuisikaan. Näillä eleillä osoitettiin muun muassa omaa antautumista, haavoittuvuutta tai valmiutta Jumalan kohtaamiseen. Kuten olen jo aiemmin maininnut, tällainen hengellinen kokemuksellisuus on luonteenomaista helluntalaisuudelle, ja Jenningsin (2014, 103-107) tutkimuksen kanssa yhtenevästi musiikkiin osallistuminen vaikuttaisi ainakin jossain määrin ajavan itsensä avaamisen tarkoitusta Jumalan yhteyden kokemista varten. On otettava huomioon, että itse kokemusten hakemista ei korostettu, mutta Tukikohdan kävijät kuitenkin kuvasivat selvästi ”vertikaaliulottuvuudessa” tapahtuvia osallisuuden kokemuksia. En siis näkisi haastattelujen perusteella Tukikohtien kävijöiden hakevan hengellisiä kokemuksia, vaan näen enemmänkin ylistysmusiikin olevan yksi konteksti, jossa tällaisia koetaan.

Tukikohtien kävijät nostivat esille myös sen, että Tukikohdissa he kokevat olonsa ilmaisuun vapaammaksi kuin muissa seurakunnissa. He nostivat esille sen, että Jyväskylän Helluntaiseurakunnassa on kulttuuri, jossa voi ilmaista itseään niin nousemalla penkistä, laulamalla kuin tanssimallakin. Siitä huolimatta sosiaalisia paineita itsensä ilmaisusta koettiin. Toisaalta muusikoiden ryhmässä nostettiin esille se, että välillä painetta koetaan osallistumaan edellä mainituilla tavoilla, jotka seurakunnassa ovat tapana. Sen sijaan kaksi heistä sanoi mieluummin istuvansa välillä vain penkissä osallistumisen sijaan, ja toinen lisäsi, että makaisi vaikka mieluummin lattialla jos kehtaisi. Tukikohdan kävijöissä taas nostettiin sosiaalisia paineita esille siinä mielessä, että ne rajoittavat omaa ilmaisua erityisesti tanssin kautta. Vaikuttaisi siis, että tanssi ei seurakuntakulttuurin kontekstissa kuitenkaan ole saavuttanut vaikkapa yhteislaulun tavoin matalan kynnyksen asemaa. Tanssin ilmaisua rajoittivat myös fyysiset esteet, kuten tilan vähyys, ja asian parantamiseksi esitettiin muun muassa parin penkkirivin poistamista tanssimisen helpottamiseksi.

Tukikohdan kävijöiden musiikkiin osallistumista innosti myös soittajien ja laulajien tulkinta. Koko ensimmäinen ryhmä oli asiasta samaa mieltä, ja myös yksi henkilö toisessa ryhmässä kertoi vastaavanlaisesta kokemuksesta, jossa muusikoiden tulkinta on saanut vahvoja tunnereaktioita aikaan. Näin innostuminen on myös lisännyt halua

osallistua musiikkiin itse. Tanssimisen sosiaalisten paineiden yhteydessä yksi vastaajista nostikin esille kysymyksen siitä, miten ilmapiiri saataisiin avoimeksi sille että voi persoonallisesti ilmaista itseään. Ainakin musiikin kohdalla esittäjän tulkinta on rohkaissut muitakin osallistumaan, joten pidän mahdollisena sitä, että tanssin kohdallakin jonkun ihmisen itseilmaisun rohkeus voisi innostaa muitakin. Ainakin yksi vastaaja oli kokenut tilanteen, jossa hänen avointa ilmaisuaan oltiin tultu kiittämään, koska se oli innostanut jotakuta muutakin osallistumaan.

Kaiken kaikkiaan siis osallistuminen on monimuotoista, ja Tukikohtiin on, kuten eräs vastaajakin mainitsi, luotu vapauden kulttuuri osallistumisen suhteen. Erityisesti tanssin kautta osallistuminen kuitenkin vaikuttaisi vielä välillä aiheuttavan jonkinlaisia sosiaalisia paineita. Musiikkiin osallistuminen vaikuttaisi olevan myös tietoista – liikehdintään ja mukana laulamiseen on selvästi syynä hengelliset motiivit. Seuraavana tarkastelemmekin niin sanotun vertikaaliulottuvuuden osallisuuden kokemuksia eli kokemuksia yhteydestä jumalalliseen.

6.3 Osallisuuden kokemuksen vertikaalinen ulottuvuus

Tukikohtien kävijöiden arvomaailma suhteessa tilaisuuksien musiikkiin tuli selkeästi esille kysyttäessä sitä, mitä he pitävät tärkeänä Tukikohdan musiikkitoiminnassa. Yksittäisiä vastauksia tuli siitä, että yhteislaulettavuus ja sopiva määrä vaihtelua ovat tärkeitä Tukikohdan musiikkitoiminnassa, mutta tätä enemmän korostettiin vielä musiikin sanomaa. Myös musiikkiin kohdistuneen kritiikin yhteydessä yksi vastaajista nosti esiin, että kritiikistään huolimatta sanoituksen pitäisi olla ”se, mikä herättää jotain tunteita”, ja hän ei myöskään kokenut voivansa ottaa ylistysmusiikkiin kuluttajan näkökulmaa, vaan korosti laulujen sisältöä ja tilanteen pyhyttä siitä huolimatta että kehitettävää musiikissa onkin. Musiikki nähtiinkin selvästi tärkeänä osana jumalanpalvelusta ja Jumalan kohtaamista Tukikohdan kävijöiden keskuudessa.

V8: [Ylistys] niinkun on semmonen tietty osa sitä, miten sen sanois, justiin tietty osa sitä Jumalayhteyttä siinä. Tai miten sen nyt järkevästi sanois. Just et siinä tuntee niinkun että on yhteydessä Jumalaan ja pääsee lähelle Jumalaa. Että kyllä se niinkun on tärkeä, ja millähän sitä kuvais, tärkeä pointti, tärkeä osa nuorteniltaa ja Tukikohtaa.

Kaikki vastaajat tämän henkilön tapaan näkivät musiikilla osan omassa Jumalayheydessään Tukikohdassa. Vaikka kaikki haastateltavat eivät kokeneet itseään kovin musikaalisiksi, tai eivät muuten osallistuneet ulkoisesti erityisen aktiivisesti, musiikin kautta koettiin erilaisia hengellisiä kokemuksia. Yksi vastaajista, joka kertoikin harvoin edes laulavansa Tukikohdissa ja joka ei tuolloin kokenut olevansa osa musiikkia itsessään, kertoi että musiikki on ”hyvä kupla siinä ympärillä” ja toimii taustamusiikina rukoukselle. Hän myös sanoi enemmänkin kääntyvänsä sisäänpäin tuolloin, mikä kuvaa mielestäni hieman samankaltaista ilmiötä samanaikaisesta yhteisöllisestä kokemusmaailmasta ja eristäytyneisyydestä, mitä Jennings (2014, 103-107) kuvasi australialaisen helluntaiseurakunnan tilaisuuksista. Vaikka musiikin aikana oltaisiinkin tällaisessa omassa ”kuplassa”, kokemusmaailmaan voivat vaikuttaa myös esimerkiksi laulut ja puheet, jotka ovat koko Tukikohdan kävijöiden joukolle samat.

Jennings (2014, 39-40) käytti ”kohtaamisen” termiä usein puhuessaan hengellisestä kokemuksesta, koska tämä oli yleisesti käytössä hänen tutkimassaan seurakunnassa. Kohtaamisella viitattiin ihmisen ja Jumalan vuorovaikutuksen kokemukseen, jota pidettiin olennaisena osana kristityn elämää. Helluntalaisuudessa onkin aina korostettu Pyhän Hengen yliluonnollista toimintaa, mikä tuli esille myös haastatteluissa. Jumalan kohtaamista pidetäänkin ihmistä muuttavana voimana, mikä kasvattaa ihmistä Raamatun ihanteiden mukaan. (Vondey 2017, 101-104) Näitä kohtaamisen kokemuksia kuvattiin haastatteluissa lukuisia.

V8: Sillon kun mä tulin uskoon [muutama vuosi sitten], niin jo sitä ennen, ja sen jälkeen meni varmaan pari vuotta, että joku kerta jos mä olin Tukikohdassa penkissä istumassa ja mä en ollutkaan [vapaaehtoistoiminnassa] niin mä vaan itkin koko ajan. Koska se niinkun Pyhä Henki kosketti niin voimakkaasti sen musiikin kautta ja jotenkin se niinkun saatto tapahtua myös kotona joskus vaan kuunnella biisejä. Mut jotenkin siinä oli semmonen... Tosi yliluonnollisena koin ylistystilanteet, varsinkin Tukikohdissa.

Pian tämän sanottuaan sama henkilö toi toisen vastaajan kanssa esille, millaisena he näkevät kohtaamisen vaikutuksen.

V4: Ja myös yhdyin siihen, että sit kun on vaikeeta ja pitää olla, niin sitten saattaa itkettää, ja se murtaa jotain muureja tai jotain.

V8: Nimenomaan. Jotain jäätä murtaa. Moni on, mä oon kuullu monen kuvailevan sitä semmosena, että joku biisi vaan tuli tänne [osoittaa rintakehäänsä] ja se rupee murtaa sitä sydämen jäätä.

V5: Niin jotenkin se on semmonen niinkun mahdollisuus tavallaan avata omaa sydäntä tai antaa Jumalan avata sitä, niitä asioita siinä tuoda esille.

Tämän kaltaisia kertomuksia oli useita. Musiikki sai aikaan onnen, rauhoittumisen ja hyvän olon tunteita, mitä pidettiin musiikin sanoman ja sen uskomisen seurauksena. Lisäksi ainakin kolme haastateltavaa kertoivat kokeneensa Jumalan läsnäoloa, ja monista muistakin kokemuksista voidaan ymmärtää, että haastateltavat kokevat olleensa jollakin tapaa yhteydessä Jumalaan, vaikka käyttivät eri termiä asiasta puhuesaan. Ensimmäisessä ryhmässä kaikki kolme kertoivatkin saavansa mielialan kokenusta musiikin kautta Tukikohdassa, esimerkiksi raskaan työpäivän jälkeen. Toisessa ryhmässäkin kaikki pitivät musiikkia tärkeänä osana yhteyttään Jumalaan, ja kaikki mainitsivat hengellisen musiikin herättäneen myös tunnereaktioita. Esille nousi kuitenkin, että musiikin laatu ei aina kertonut sitä, kuinka se koskettaa, vaan myös vaatimattomampi musiikki oli koettu koskettavaksi esimerkiksi sunnuntain jumalanpalveluksissa.

Ylistysmusiikissa tärkeänä korostettiin kuuden hengen ryhmässä myös Jumalan läsnäoloa. Erityisesti yksi vastaajista toi esille, että nimenomaan tämä on se, mitä hän musiikissa arvostaa eniten:

V4: Ylistysmusiikki ja musiikki seurakunnassa, niin parasta se on silloin kun kokee Jumalan läsnäoloa ja kun kokee jotenkin semmosta Hengen yhteyttä muitten kanssa samalla kun sä ylistät.

On siis selvästi nähtävillä, että luvussa 3 viittaamieni tutkimusten tavoin Tukikohdassa koetaan osallisuutta Jumalaan. Myös yksi vastaaja, joka kertoi harvoin kokevansa musiikin kautta kovin paljoo, oli tyytyväinen siihen, että muut nauttivat musiikista. Hengelliset kokemukset siis nähtiin tarpeellisina uskovan elämälle, mutta esiin nousi eräältä vastaajalta myös tarve pitää huolta siitä, että ylistys ei perustu vain tunteisiin. Tämäkin vaikuttaisi vastaavan helluntalaista käsitystä siitä, että Raamattu on kuitenkin kaiken pohja, vaikka hengellisellä kokemusmaailmallakin on uskon elämässä paikkansa (Vondey 2017, 101-104).

Esiin nostettiin myös asioita, jotka ovat heikentäneet vertikaaliulottuvuuden osallisuuden kokemusta. Yksi haastateltavista nosti esiin, että rutinoituminen ja kyllästyminen samoihin lauluihin ja kaavoihin, joista jo aiemmin mainitsin, aiheuttaa tylsistymistä. Hän vertaa tätä siihen, että joutuisi kuuntelemaan levyllä samaa kappaletta koko ajan, kun esimerkiksi kertosäkeistöjä toistetaan kerta toisensa jälkeen. Hän nostikin esiin, että tämä voi alkaa tuntua ikään kuin meditatiiviselle mantralle, jolloin musiikin koskettava vaikutus itse asiassa heikkenee. Myös ainakin kolme henkilöä samassa ryhmässä toi esille samankaltaisia ajatuksia liiallisesta toistuvuudesta Tukikohdan musiikissa. Muusikoiden ryhmässä myös kritisoitiin musiikkiin osallistumiseen liittyviä kaavoja, ja yksi heistä kertoikin tuntevansa joskus liikaa osallistamista. Hän koki, että välillä hän vain lauleli mukana eikä juurikaan kohdannut Jumalaa. Tähän syyksi hän kertoi sen, ettei mikään muutu, vaan asenne pysyy melko vakiona. Tietynlainen kaavojen rikkominen nähtiinkin kuuden hengen ryhmässä yleisesti positiivisena asiana sekä osallistumisen että osallisuuden kokemuksen kannalta. Toisaalta yksi vastaajista nostikin esille, että hän ajattelee itse ylistämisen olevan enemmän hänen oma valintansa ja sydämen asenteensa, vaikka sanoikin ymmärtävänsä näkökulman siitä, että ihmiset tylsistyvät kaavoihin. Hän myös ilmaisi, että on hänestä itsestään kiinni saako hän musiikista jotain, tai kokeeko jotain, koska Jumala ”on sama aina, vaikka biisi olisi mikä vaan”. Sama vastaaja myös nosti esille, että hänen antautumisensa ylistykseen tarkoittaa hänelle myös alttiutta palvella muita, esimerkiksi hänen kokiessaan Jumalan puhuvan hänelle, että hänen pitäisi rukoilla jonkun puolesta. Musiikin kautta ja aikana siis koettiin selvästi yhteyttä Jumalaan, mutta välillä keskittymistä heikensivät jotkin tekijät.

Myös muusikot korostivat erityisesti hengellistä osallisuuden kokemisen muotoa. He kuvailivat osallisuuden kokemista seurakuntaan, bändiin ja Jumalaan ollessaan soittamassa Tukikohdassa. Kaikki heistä kertoivat kokevansa osallisuutta Jumalaan ollessaan soittamassa Tukikohdassa. Tämä hengellinen osallisuuden kokemus vaikuttaisi-kin siis olevan yhteinen niin muusikoilla kuin Tukikohdan kävijöillä, vaikka kaikki eivät sitä joka kerta koekaan, kuten aiemmin jo mainitsin. Aiemmin viittaamieni tutkimusten tapaan muusikot siis olivat tavallaan samalla tasolla tilaisuuden kävijöiden kanssa, ja itsekin kohtaamassa Jumalaa omalla paikallaan seurakunnassa (Jennings 2014, 101-104).

Jenningsin (2014, 63) tutkimassa seurakunnassa musiikilla nähtiin vahvasti välineellinen arvo, ja samaa mieltä olivat myös Tukikohdan muusikot. Yksi muusikoista mainitsikin suoraan, että musiikki on väline Jumalan kohtaamiseen, ei itseisarvo. Sen kautta tapahtuvan Jumalan kohtaamisen nähtiin muuttavan ihmisten tarinoita, ja jopa parantumisia kerrottiin tapahtuvan ylistysmusiikin kautta. Tämän vuoksi muusikoiden oli tärkeää valmistautua tilaisuuksin rukouksin, koska musiikkitiimillä nähtiin erityinen tehtävä ihmisten johdattamisessa Jumalan kohtaamiseen. (Jennings 2014, 39-40, 47-49, 67-69.) Sama tuli esille myös Tukikohdan muusikoiden arvoissa:

M5: Joo aina ei tunnu mitenkään erityiseltä, sitten taas monesti, yleensä sillon jos on rukouksin valmistettu, siis jos on oikeesti rukouksin valmistettu. Niin tietää jo etukäteen, semmonen Pyhän Hengen voitelu, että kun mä meen tonne lavalle, niin Pyhä Henki tulee koskettamaan. Ja ne on niinkun mahtavia kokemuksia. Ja just komppaan kans teitä, että se on kyllä parasta kun jotkut tulee sanomaan, kiittämään siitä että tää oli tärkeää mulle, että tää kosketti mua. Ja sitten kun seuraa sieltä lavalta, niin jos on sellasia ihan aitoja, että näkee vaikka että joku itkee ihan siellä penkissä tai seisten. Ja sitten kaikista parhaita on ne, kun tulee jälkikäteen todistuksia seurakunnan edessä, että on parantunu ylistyksen aikana, kun ei kukaan oo ees rukoillu puolesta, vaan että kun Pyhä Henki on toiminut niin, että on tullu konkreettisia rukousvastauksia. Täällä ei oo ainakaan niissä missä mä oon niin ollu sellasia, mutta meidän koti-seurakunnassa on ihan dokumentoituja.

Musiikilla nähtiin siis välillisesti suuri osa siinä, että ihmisten tarinat muuttuvat. Yhteinen ylistys seurakunnan kanssa nähtiin yleisesti tärkeänä ja korostettiin, että Jumala on tilanteessa mukana siitä riippumatta, onko hengellisiä kokemuksia ollut soittaessa vai ei. Ylistäminen nähtiin kuitenkin myös musiikista erillisenä asiana, elämänasenteena, kuten toisessa Tukikohdan kävijöiden haastattelussakin todettiin.

Kuten aiemmin jo sivusin, musiikin nähtiin välillä olevan jopa liian suuressa osassa Tukikohtia. Kolme muusikoista korosti erityisesti sitä, että jos musiikki vaikuttaa ihmisiin, eikä Jumala vaikuta heidän elämäänsä sen kautta Raamatun mukaisesti, se on harhaanjohtavaa. Tämä on linjassa helluntalaisuuden kansainvälisen yleisen muodon kanssa, jossa Raamattu ja Jumalan muuttava voima nähdään uskon peruskappaleina (Vondey 2017, 101-104). Tämä näkemys korostui myös Jenningsin (2014, 65) tutkimuksessa. Toisaalta tietynlainen tunnelman johdattelu nähtiin muutaman vastaajan

puolelta myös hyväksi asiaksi, koska musiikin kerrottiin esimerkiksi valmistelevan ihmistä kuulemaan päivän puhetta. Puhujan ja bändin yhteistä kommunikaatiota pidettiin yleisesti tärkeänä tilaisuuden yhtenäisyyden kannalta.

6.4 Osallisuuden kokemuksen horisontaalinen ulottuvuus

Ylistysmusiikilla nähtiin hengellisen merkityksen lisäksi myös suuri yhteisöllinen merkitys. Kaikki vastaajat sanoivat yhteisöllisen merkityksen olevan tärkeä. Tämä kuitenkin yhdistyi selvästi hengelliseen merkitykseen. Tässä luvussa tarkastelemme osallisuuden kokemuksen sosiaalista ulottuvuutta Tukikohdan musiikissa, sekä hengellisen kokemusmaailman sosiokulttuurista ulottuvuutta. Seppälä (2008, 4) piti osallisuutta ihmisen kokemuksena voida vaikuttaa omassa yhteisössään. Tässä tapauksessa on muistettava Tukikohdan olevan suuri tilaisuus, ja siksi musiikkiin ei luonnostaan voida vaikuttaa samalla tavalla kuin pienemmissä yhteisöissä, mikä tuli esille vahvasti myös haastatteluista. Osallisuuden ulottuvuuksista tässä alaluvussa tulee esille erityisesti *belonging*-ulottuvuus eli yhteisöön kuulumisen kokemus, ja myös *acting*-ulottuvuus voidaan kuitenkin nähdä olennaisena (Karjalainen ym. 2013, 12-16). Tämä johtuu siitä, että musiikin halutaan Tukikohdissa olevan osallistuttavaa, vaikka keskivertokävijä ei musiikkitoiminnan sisältöön paljoa vaikuttaisikaan.

Tukikohtien kävijöiden ryhmistä viisi yhdeksästä kertoi kokevansa yhteyttä muihin ihmisiin musiikin kautta. Tätä kuvailtiin useampaan otteeseen ”Hengen yhteydeksi”, ja yhteydeksi yhteiseen uskoon – musiikin sanoman uskomisella nähtiin siis yhdistävä vaikutus, ja on otettava huomioon, että kukaan ei myöskään kyseenalaistanut näkemystä siitä, että musiikilla olisi yhteisöllinen asema Tukikohdassa. Myös Tukikohdan muusikot olivat yksimielisiä siitä, että musiikilla on tärkeä yhteisöllinen asema, ja heidän vastauksistaan nousi esille myös se, että se voi lähentää seurakuntalaisia toisiinsa sekä Jumalaan. Yhteyden kokemista toisiin selitettiin esimerkiksi sillä, että kun näkee toisten ylistävän ja ”olevan fiiliksissä”, tunnekokemus on jossain määrin yhteinen. Helluntailiikkeen verkkosivuilla kerrottiin myös seurakuntien oppiin kuuluvan sen, että seurakunta on Jeesuksen perustama ja johtama yhteisö (Usko ja arvot, N.d.) Tämä voikin olla yksi syy siihen, että yhteistä hengellistä yhteyttä pidettiin tärkeänä Tukikohtien kävijöiden keskuudessa.

Mark Jennings tarkasteli tutkimuksessaan hengellisen kokemuksen lisäksi myöskin siihen liittyvää, musiikin kautta koettavaa sosiaalista kokemusmaailmaa australialaisessa helluntaiseurakunnassa. Emile Durkheim on luonut kollektiivisen kuohunnan ja kollektiivisen tietoisuuden käsitteet, joista kuohunnalla tarkoitetaan ryhmässä tapahtuvaa tunteellista tilaa, jossa ilmentyy käyttäytymistä, joka on sallittua ryhmässä, mutta voisi olla sen ulkopuolella normien vastaista. Kollektiivista käyttäytymistä vaikutti Jenningsin mukaan musiikkiin osallistuttaessa olevan seurakuntien ulkopuolellakin konserteissa, vaikka itsensä ilmaisun muodot olivat siellä erilaisia. Kollektiivisella tietoisuudella taas tarkoitettiin uskonnollisen kokemuksen mahdollistavaa tilaa, jossa Durkheim ajatteli ihmisten tietoisuuksien yhdessä muodostavan yksilölle hallitsemattoman tunnekokemuksen rituaalien kautta, minkä ihmiset sitten tulkitsivat Jumalaksi. (Jennings 2014, 76, 79-81.)

Jonkinlaista kollektiivista käyttäytymismallia kuvattiin myös Tukikohdissa. Kuten aiemmin jo mainitsin luvussa 6.2, Tukikohtien musiikkiin osallistumisessa oli kulttuurisesti opittuja tapoja, kuten käsien nostaminen, tanssiminen ja yhteislaulu. Opinnäytetyöni toimeksiantajan edustaja Jani-Matti Korpela (2018) myöskin sanoi opinnäytetiestä keskustellessamme niiden olevan Raamatussa mainittuja ylistykseen osallistumisen tapoja. Voidaan siis varmaan ajatella, että tämä on monien haastattelun vastaajien itseilmaisun tapojen alkuperäinen lähde, ellei sitten myös mallioppimisella ole osansa tässä.

Kollektiiviseen kokemuksellisuuteen voisi viitata myöskin se, että ensimmäisessä ryhmässä kaikki kolme kertoivat ympärillä olevilla ihmisillä olevan vaikutus musiikin kautta koettuun kokemukseen. Myös toisessa ryhmässä kuvattiin tilanteita, jolloin haastateltavat olivat tanssineet yhdessä toisten Tukikohdan kävijöiden kanssa, ja ruukoilleet toistensa puolesta. Kokemusta pidettiin porukan vuoksi Tukikohdassa ”voimallisempana”. Muiden ilmaisu myöskin herätti kaikilla Tukikohdan kävijöillä tunnekokemuksia joskus. Yksi vastaaja myöskin nosti esille, että ”sä saat enemmän itse siitä kokemuksesta, kun sä oot aktiivisesti mukana”. Tämän voisi tulkita jonkinlaisena ryhmäkäyttäytymisenä, mitä Jenningskin kuvasi tapahtuvan seurakunnassa. Tätä tukee myös se, että, kuten aiemmin mainitsin, yksi vastaajista kertoi sunnuntain jumalanpalveluksessa hänen osallistumisensa innoittaneen muitakin osallistumaan.

Myös aiemmin luvussa 6.2 mainitsemani ”vapauden kulttuuri” ilmaisussa osoittaa, että seurakunnassa on käyttäytymismalleja, joita pidetään yleisesti normaalina, ja näihin kuuluu esimerkiksi käsien kohottaminen. Vaikuttaisikin, että musiikkiin yhdessä osallistuminen on Tukikohdissa tilanne, jolloin ihmiset kokevat hengellisiä kokemuksia. Vaikka Durkheim tulkitsi, että Jumala on yhteisön tietoisuuden luoma kokemus (Jennings 2014, 81), Tukikohdan kävijät selkeästi kuvasivat Jumalaa todelliseksi ja myös henkilökohtaisesti koettuna, eikä Jumalan olemassaoloa ainakaan haastatteluissa kyseenalaistettu.

Myös kollektiivista tietoisuutta vastaavan kuuloista ilmiötä voidaan lukea haastattelusta, vaikka haastateltavat korostivatkin Jumalan vaikuttavan kokemusten kautta ihmisissä. Jenningsin (2014, 79-81) mukaan kollektiivisessa kuohunnassa syntyy hallitsematonta kokemuksellisuutta, ja hän kuvasi tällaista tapahtuvan myös seurakunnassa – itkua ja muita tunteenpurkauksia. Vastaavia tunteita kuvattiin myös Tukikohdan kävijöiden haastatteluissa, ja Jumalan kohtaamisen kokemuksen aiheuttamia tunteita pidettiin erityisesti muusikoiden haastattelussa kolmen vastaajan toimesta elämää muuttavina ja sen kautta jopa toivottuina.

Jotkut Tukikohdan kävijät kertoivat hengellisellä musiikilla olevan osansa myös heidän kaverisuhteissaan. Kaksi vastaajaa, joista toinen harrasti musiikkia ja toinen ei, kertoivat ylistävänsä Jumalaa yhdessä kaverien kanssa, ja kertoivat tässä yhteydessä olevan vielä selkeämmin tavallisesta poikkeavaa toimintaa. Molemmat heistä kertoivat laulaneensa tuossa yhteydessä yhteisestä rukouksesta syntyneitä spontaaneja, improvisoituja lauluja, joita Jenningsin tutkimassa seurakunnassa kutsuttiin ”vapaaksi ylistykseksi”. Kielillä puhumisen lisäksi kerrottiin kielillä laulamista noissa tilanteissa joskus. Yksi vastaajista kertoi heidän lisäksi laulavansa yksin kielillä, muttei tee tätä Tukikohdissa. Tämä voisi antaa ymmärtää, että hengelliset kokemukset ovat joissakin ryhmätilanteissa yksilön hallitsemattomissa, joka voidaan tulkita myös kollektiiviseksi kuohunnaksi. Toisaalta se, että kukaan ei ilmaissut esimerkiksi laulavansa kielillä Tukikohdassa, viittaa siihen että tilanteet ovat myös samanaikaisesti hallittavissa, vaikka tunnekokemuksellisuus olisikin yllätyksellistä.

Toisaalta vaikutti siltä, että jotkut vastaajat olivat myös tietoisia siitä, että musiikilla vaikutetaan ihmisten mielialaan. Neljä vastaajaa, joista kaksi oli muusikoita, toi esille

sitä, että tunnelman ja päivän teeman alustaminen musiikilla voi edesauttaa esimerkiksi päivän saarnan vaikuttavuutta ihmisiin. Tätä he pitivät hyvänä asiana. Kolme henkilöä (joista kaksi piti tunnelman luomista myös yhtenä musiikin tehtävänä) kuuden henkilön ryhmästä kuitenkin ilmaisi myös sen, että laulujen musiikillisilla elementeillä myös vedotaan tunteisiin pelkän sanoman lisäksi. Kukaan ei ilmaissut erimielisyyttä asiasta. Tämä yhdistettiin vahvasti Hillsong-seurakuntien musiikkiin, jonka yhtenä suosion salaisuutena on pidettykin juuri sitä, että sen äänitteet tuovat hengellisen kokemuksen ihmisten arkeen myös seurakunnan ulkopuolella (Mcintyre 2007, 175-176). Hillsongin äänitteiden tapaan musiikin fiiliksen kuvattiin kasvavan laulujen loppua kohden jonkinlaiseen kliimaksiin, ja kertosäkeistöjä toistetaan monesti useita kertoja. Yksi vastaajista totesikin itse tylsistyvänsä tällaisessa, mutta on huomannut ympäristöä tarkkaillessaan muiden kuitenkin saavan tilanteesta jotain, joten ei sen vuoksi pitänyt ilmiötä pelkästään pahana. Toinen vastaajista taas sanoi, että jonkinlaisia ”tiloja” saatetaan jopa hakea musiikilla tällä tavalla, vaikkakin hän lisäsi, että tämä ei välttämättä tapahdu tarkoituksellisesti. Tämä kuitenkin hänen mukaansa voisi ulkopuoliselle näyttää tarkoitukselliselle ihmisten ohjailulle musiikilla. Sama henkilö myöhemmin osoittikin huolensa siitä, että nuorten ylistys perustuisi joskus liikaa tunteisiin. Myös muusikoiden ryhmässä kaikki vastaajat tiedostivat musiikkia käytettävän joskus siten, että musiikki itsessään johdattelee tunnelmaa. Myös täällä otettiin esille vastaavanlainen huoli siitä, että musiikki synnyttää valheellisia tunteita, jotka eivät ole oikeita Jumalasta lähtöisin olevia hengellisiä kokemuksia.

Jennings tarkasteli musiikkitiimiä myös karisman käyttäjinä, ja musiikkia pidettiin itsessään karismaattisena. Muusikoilla oli asema seurakunnassa johdattaa toiset Pyhän Hengen ohjaamina jumalallisen kohtaamiseen. (Jennings 2014, 84-91) Ensimmäisessä Tukikohdan kävijöiden ryhmässä tällaista asemaa ei suoraan mainittu, mutta yksimielisyys muusikoiden tulkinnan tärkeydestä omalle osallistumiselle kertoo siitä, että myös karismaattisuus on yhteydessä Tukikohdan kävijöiden kokemukseen omasta osallisuudesta musiikkiin. Toisessa ryhmässä taas muusikoiden asema karisman käyttäjinä nähtiin huomattavasti selvemmin. Kaikki olivat samaa mieltä siitä, että bändien johtajat valitsevat biisit rukoillen, ja näin ajateltiin Jumalankin vaikuttavan laulujen valintaan jollakin tavalla. Myös kaikki muusikot pitivät motiivinaan vapaaehtoistyölle sitä, että voivat olla auttamassa seurakuntaa ylistämään ja kohtaamaan Jumalaa.

Myös he toivat esille, että muusikkoina valmistautuvat Tukikohdassa soittamiseen bänditreenien lisäksi myös rukoillen, vaikka rukoukselle jotkut (ainakin 2/5) halusivat isompaakin osaa valmistautumisessa kuin nykyisin.

Sosiaalinen synkronisaatio (Hesmondhalgh 2008, 98-101) ja *communitas* (Jennings 2014, 101-103) ovat käsitteitä, joilla viitataan yhteisön samanarvoistumiseen, jossa musiikillakin on oma osuutensa. Victor Turnerin mukaan musiikki toimi hänen tutkimissaan heimoissa rituaalisena siirtymänä tällaiseen tasa-arvoisuuden tilaan (Jennings 2014, 101-103). Yksi Tukikohdan kävijöiden ryhmästä ottikin esiin, että yhteislaulu tutkitusti tuo ihmisille yhtyväsyyden tunnetta, mutta seurakunnassa yhteneväisyyden tunne voi olla vielä suurempi kuin muualla. Hän vertaa seurakuntaa morsiameen, joka yhdessä ylistää sulhastaan, joka on vertaus Jeesuksesta. Tässä korostettiin kaikkien olevan samalla viivalla Jumalan edessä, ja esimerkiksi laulutaito yhteislaulussa on täysin sivuseikka, koska kaikki keskittyvät yhdessä Jumalaan. Muusikoiden haastattelussa taas yksi henkilö ilmaisi musiikin merkityksen olevan jumalanpalvelukselle suuri siitäkin syystä, että näin on ollut aina Raamatun Vanhasta Testamentista lähtien. Tämän lisäksi yksi Tukikohdan kävijä otti esille palvelevansa toisia ihmisiä Tukikohdissa musiikin soidessa esimerkiksi rukoilemalla näiden puolesta, mikä kielii samanarvoisuutta. Myös kaikki muusikot käyttivät sanaa ”palvella” omasta vapaaehtoistyöstään, mikä myöskin on tulkittavissa siihen, että hekin ovat ”samalla viivalla” muiden kanssa musiikissa palvellen toisia omilla lahjoillaan. Tämä tuli myös ilmi muusikoiden ryhmässä siten, että yksi kertoi, ettei soittamisen lavalla pitäisi asenteellisesti erota yleisössä olemisesta.

Jennings (2014, 103-107) piti ylistystilannetta tutkimassaan seurakunnassa yhdistelmänä yhteisöllisyyttä ja eristäytyneisyyttä. Myös tämä näkyi vahvasti Tukikohtien kävijöiden keskuudessa:

V1: ...jotenkin se että se musiikki vie katseen sinne eteen. Että siinänsä kaikki keskittyy siihen musiikkiin, ja kaikki sit pääsee kumminkin yksin miettimään asioita siinä samassa. Se ehkä ainakin antaa mahdollisuuden jakaa semmoista tunnetta, joka voi sitten helpottaa sitä yhteyden luomista toisiin ihmisiin.

Vaikka yhteisöllisyyttä kuvattiin todella tärkeänä osana musiikkia, sitä samaan aikaan, kaikkien vastaajien kertomana, pidettiin aikana kohdata Jumalaa henkilökohtaisesti,

ja aiemmin mainitsinkin musiikin toimivan yhdelle vastaajalle myös taustamusiikkina omalle rukoukselle. Henkilökohtainen ilmaisun vapaus koettiin todella tärkeänä, kuten aiemminkin olen todennut. Yeung (2004, 123-127) esittikin tutkimuksensa perusteella modernissa yhteiskunnassa uskonnollisuuden ilmenevän aiempaa yksilöllisemmin, ja yhteisön vaikutus yksilön elämään on näin heikentynyt. Voi olla, että myös tämä musiikkiin yksilöllinen osallistuminen ja henkilökohtaisen Jumalasuhteen korostus jossain määrin kuvaa modernia uskonnollisuutta.

Kaiken kaikkiaan siis ylistysmusiikilla koettiin vastaajien keskuudessa olevan vahvistava osa yhteisöön kuulumisen tunteen suhteen. Tätä voisikin verrata osallisuuden belonging-ulottuvuuteen, jonka keskiössä ovat yhteisyyden ja jäsenyyden kokeminen (Karjalainen ym. 2013, 12-16). Näitä vastaajat vaikuttivat kokevan melko vahvastikin, ja yhteistä uskoa pidettiin seurakuntalaisia yhdistävänä tekijänä.

Toiminnallisessa acting-ulottuvuudessa (Karjalainen ym. 2013, 12-16) taas suurin osa Tukikohtien kävijöistä (8/9) kertoi osallistuvansa musiikkiin aktiivisesti tilaisuuksissa, ja viimeiselläkin vastaajalla musiikilla oli oma osansa hänen rukouselämässään. Musiikkiin vaikuttamisen suhteen vastaajat taas kokivat voivansa vaikuttaa riittävästi, ja ottivat huomioon myös sen, että isossa seurakunnassa kaikki eivät voi aina vaikuttaa esimerkiksi laulujen valintoihin. Kaikki kuitenkin toivat esille, että voivat vähintään antaa palautetta, ja mukaan myös musiikkitoimintaan pääsee halutessaan, missä vaikuttaminen on helpompaa. Toisaalta kuitenkin muusikoiden ryhmässä tuotiin esille, että yhteisö on rajautunut uskoviin, ja siten musiikissa ei voi palvella kuka tahansa joka sitä haluaisi, koska tämä olisi seurakunnan arvoja vastaan, kun musiikissa palveleminen nähdään hengellisenä vastuutehtävänä. On myös otettava huomioon, että kaikki haastatteluun vastaajat kuuluivat uskovaisten yhteisöön, eikä osallisuuden kokemus välttämättä ole lainkaan sama tilaisuuteen ensi kertaa tulevalle.

6.5 Musiikki vapaaehtoisuuden muotona ja osallisuus

Vapaaehtoistoiminnan keskiössä on motivaatio toimintaan, johon vaikuttavat muun muassa arvot, työn merkityksellisyys itselle ja omalle identiteetityölle, muut ihmiset toiminnassa, sekä uskonnollinen altruismi eli pyyteetön, tässä tapauksessa uskonnollisesti sävyttynyt halu auttaa toisia ihmisiä. (Nylund ym. 2005, 13-16) (Sorri 2005,

135-139) (Yeung 2004, 119-125) Tukikohdan soittajien ryhmän viisi vastaajaa sanoittivat vapaaehtoistoimintansa motiiveja keskenään hieman eri tavoin. Kolme heistä kertoi vanhempien pakottamisen olleen musiikkiharrastuksen alkuvaiheella merkittävä tekijä, ja kaksi heistä kertoi tällaisen ”puolipakolla” mukana olemisen vaikuttaneen myös seurakunnan musiikkitoimintaan osallistumiseen lapsuudessaan. Kaikki heistä kuitenkin pitivät harrastuksestaan nykyään, ja ovat vapaaehtoisina seurakunnan toiminnoissa mukana. Yksi heistä myös kertoi aiemman kotipaikkakuntansa seurakunnan nuorisotyöntekijän rohkaisun olleen merkittävä tekijä siinä, että on musiikkitoiminnassa mukana nykyisessä mittakaavassa.

Mukaan lähtö vapaaehtoisena musiikissa toimintaan oli lähtenyt monilla eri tavoilla. Kaksi vastaajista kertoi laittaneensa nimensä lappuihin, joissa etsittiin uusia vapaaehtoisia, mutta kumpikaan heistä ei pitänyt tätä olennaisena vapaaehtoisen tehtäviin pääsyn kannalta. Toinen heistä oli itse tullut kysymään paikkaa bändistä musiikkitoiminnan johtajalta, ja toinen taas oli uskoakseen yhteisten tuttujen myötävaikutuksella päätenyt erääseen bändiin. Kolme muuta taas eivät olleet hakeneet, vaan olivat kontaktiansa kautta päätyneet bändeihin kun heitä oli pyydetty. Osallistaminen vapaaehtoistyöhön oli siis onnistunut vaihtelevasti, ja erityisesti vapaaehtoistyöhön hakemiseen tarkoitetut lomakkeet eivät näiden vastaajien kohdalla olleet ajaneet tarkoitustaan. Kolme vastaajaa oli ollut mukana useissa kokoonpanoissa, kun taas kaksi vastaajaa olivat olleet pääasiassa vain yhdessä kokoonpanossa. Nylund ja Yeung (2005, 13) mainitsivat Suomessa vapaaehtoisuuden olevan Euroopan kärkikastia, ja seurakunnissa sitoutumisen olevan erityisen vahvaa. Myös kaikki nämä vastaajat olivat aktiivisia vapaaehtoistyön saralla, muissakin tehtävissä kuin musiikissa, ja yksi heistä osoittikin sitoutumista erityisesti siten, että on päättänyt palvelevansa vain Jyväskylän Helluntaiseurakunnassa, vaikka on toiminut muuallakin vapaaehtoisena aiemmin.

Arvojen keskiössä vapaaehtoisilla muusikoilla oli palveleminen. Kaikki pitivät tärkeänä seurakunnan ja Jumalan palvelemista musiikilla ja miksauksella, johon he kokivat saaneensa lahjoja. Yksi heistä nostikin esiin, että vaikka hänen oma musiikillinen näkemyksensä ei ole päässyt aina esiin Tukikohdan musiikissa, palvelemisessa ei ole niinkään kyse oman jutun tekemisestä. Seurakunnan ulkopuolella musiikkiharrastus taas palveli hänelle oman musikaalisuuden toteuttamisen tarkoitusta. Kuitenkin hän toi esille, että haluaa palvella seurakunnassa itselleen mieleisellä tavalla, mikä myös

lisää hänen sitoutumistaan toimintaan. Sen sijaan kaikki vastaajat antoivat ymmärtää tekevänsä musiikkia Tukikohtiin sen vuoksi, että seurakunta voisi ylistää yhdessä. Lisäksi esille otettiin se, että musiikin soittaminen on itselle luonteva tapa ilmaista ylistystä Jumalalle, ja haluttiin osallistaa musiikkitoiminnan kautta toisia soittajia seurakuntaan. Suurin osa kertoi motiivinaan olevan sen, että ihmiset pääsisivät lähemmäs Jumalaa, ja yksi vastaaja joka ei tätä suoraan ilmaissut, antoi myös ymmärtää, että yhteinen ylistys seurakunnassa on tärkeää. Kaikki sanoivatkin, että tietävät Jumalan toimivan musiikin kautta, vaikka he eivät itse kokisikaan mitään ihmeellistä Tukikohdassa soittaessaan. Kolme vastaajista sanoi sen myös olevan parasta koko vapaaehtoistoiminnassa, kun ihmiset tulevat kertomaan, että ovat kokeneet Jumalan kohtaamisen tai jopa sen kautta tapahtuneen parantumisen. Tämä vastaa myös aiemmin viittaamani australialaisen helluntaiseurakunnan musiikkitiimin arvoja, missä Jumalan kohtaamista pidettiin yhtenä tilaisuuksien olennaisimmista asioista ja missä kohtaamisilla nähtiin ihmisen elämää muuttava vaikutus. (Jennings 2014, 34, 38-39.)

Näen siis Tukikohdan muusikoille tärkeänä motiivina halun auttaa, mihin yhdistyy heidän kristillinen arvomaailmansa, ja sen jakamisen halu. Kyse on siis uskonnollisesta altruismista, mihin myös Yeung viittasi luterilaisen kirkon vapaaehtoisuutta koskevassa tutkimuksessaan yhtenä vapaaehtoisuuteen kannustajana. (Yeung 2004, 123-125) Hengellisen arvomaailman lisäksi kaksi vastaajaa toivoivat myös voivansa parantaa yhteisöön kuulumisen tunnetta toimintansa kautta siten, että voivat olla ottamassa uusia soittajia mukaan musiikkitoimintaan. Näin voidaan siis nähdä halu tukea osallisuutta yhteisöön, mikä on myös Jyväskylän Helluntaiseurakunnan yhteinen tavoite (Näky 2019 Julkaistu, N.d.).

Motivaatiota heikentäviksi tekijöiksi taas mainittiin muun muassa se, että joskus bändeihin on hankalaa löytää soittajia. Miksi soittajien löytäminen on hankalaa, on kysymys johon ei voida suoraa vastausta haastattelujen pohjalta sanoa, mutta Tukikohdan kävijöiden haastatteluissa yksi vastaaja sanoi olleensa musiikkitoiminnassa mukana aiemmin, kun se ei vielä ollut niin ”ammattimaista”. Myös muusikoiden ryhmässä puhuttiin siitä, että kynnyksellä soittamaan lähtemiselle on saattanut Tukikohtien musiikin hyvän laadun vuoksi nousta. Soittajia, myös innokkaita sellaisia, saattaisi siis olla enemmänkin kuin vapaaehtoistoiminnassa on mukana tällä hetkellä. Lisäksi

myös pienemmissä tilaisuuksissa, esimerkiksi varhaisnuortentoiminnassa tai rukousiloissa musiikin vapaaehtoistoimintaa voisi markkinoida paremmin uusien soittajien mukaan saamiseksi.

Toinen motivaatiota heikentänyt tekijä taas oli se, että ei saa omaa ääntään musiikkitoiminnassa kuuluviin, minkä mainitsivat kaksi haastateltavaa, vaikkakin he eivät sanelleet suoraan tämän haittaavan heitä. Tämä nousi esille esimerkiksi siinä, että omaa musiikillista visiota koettiin voitavan toteuttaa vapaammin seurakunnan ulkopuolella, missä on jonkinlainen ristiriita siihen, että musiikkityylejä toivottaisiin Tukikohtiin laajemmalla skaalalla. Ehdottaisinkin tämän perusteella, että Tukikohdan muusikoiden keskuuteen tarvittaisiin palsta, jossa voisi hakea ympärilleen henkilöitä, joilla on vastaavanlainen musiikillinen näkemys.

Sorriin (2005, 135-139) mukaan vapaaehtoistoiminta voi olla myös identiteettityön tukena, kun toiminta vastaa omaa arvomaailmaa. Yksi vastaajista kuvasikin motiivinsa musiikissa vapaaehtoisuuteen muuttuneen ajan myötä – aluksi sitä oli tehnyt oman nautinnon vuoksi, kun taas myöhemmin voimakkaan Jumalan kohtaamisen kokemuksen myötä tärkeämmäksi ovat nousseet hengelliset arvot, ja hän itse halusikin olla lavalla ”kuin ilmaa”. Myös toinen soittaja kuvasi vastaavanlaista arvojärjestystä omassa musiikkitoiminnassaan. Tätä voisikin verrata Jenningsin näkemykseen musiikin karismaattisuudesta, mutta samalla siitä, että muusikot itse halusivat huomion pois itsestään, että ihmiset keskittyisivät kohtaamisen kokemukseen (Jennings 2014, 84-91) Vahvat hengelliset motiivit voivatkin nähdäkseni tukea omaa identiteettiä vapaaehtoistyössä. Vaikka musiikkitoiminnassa kyse ei olisi pelkästään oman musiikillisen identiteetin vapaasta toteuttamisesta, oma identiteetti voi rakentua siihen, että nähdään musiikin hengellisen merkityksen menevän yksilöllisen musiikillisen ilmaisun tärkeyden edelle. Lisäksi oman ylistyksen ilmaisu itselle mieleisellä tavalla nähtiin yhtenä motiivina olla mukana musiikkitoiminnassa.

Yhteisöön osallisuuden kokemuksesta muusikoiden yhteinen linja oli se, että musiikkitoiminta tukee kuulumisen tunnetta seurakunnan yhteisöön, koska sen kautta tekee oman osansa seurakunnan eteen. Musiikkitoiminnalla oli kuitenkin ollut hyvin vaihtelevia osuuksia siinä, kuinka muusikot kertoivat kokeneensa osallisuutta seurakuntaan. Nähdäkseni vastaukset voidaan jakaa jotakuinkin kahteen osaan. Ensinnäkin

kaksi vastaajaa kertoi musiikkitoiminnalla olleen suuren osan siinä, että ovat tutustuneet seurakuntalaisiin, ja sitä kautta oli muodostunut todella tärkeitä ja läheisiä ihmissuhteita. Kolme muuta taas kertoi musiikkitoiminnan kautta tutustuneensa ihmisiin seurakunnalla, mutta eivät pitäneet musiikkitoimintaa yhtenä tärkeimmistä väylistä itselleen tärkeisiin ihmissuhteisiin seurakunnassa. Kaikki olivat samaa mieltä myös siitä, että musiikkitoiminnassa mukana oleminen on tehnyt heitä ”näkyväksi” isossa seurakunnassa, ja näin vapaaehtoisuuden kautta onkin saatu myös itse bändin ulkopuolelta kontakteja seurakuntalaisiin. Yksi muusikoista puhui myös siten, että yhdessä tekeminen kyllä lähentää ihmisiä ja tuo yhteisöllisyyttä, mutta vielä tärkeämpänä hän piti sitä, onko bändillä yhteinen näky ja yhteiset arvot. Haastattelujen perusteella ei voida suoraan sanoa, onko vuorovaikutteisuus toiminut motiivina vapaaehtoistyöhön osallistumiselle, kuten Yeungin (2004, 119-123) tutkimuksessa, mutta vuorovaikutteisuutta kuitenkin arvostettiin kaikkien vastaajien keskuudessa.

Yksi huomioon otettava tekijä on myös se, että muusikoista ainakin kolme esitti näkemyksen, jonka mukaan seurakunnan musiikkitoiminta on suunnattu vain uskovaisille. Myöskään kaksi muuta vastaajaa eivät osoittaneet olevansa eri mieltä. Tämän syynä pidettiin muun muassa tehtävän hengellistä vastuullisuutta, sekä sitä, että aidon Jumalan ylistyksen nähtiin olevan mahdollista vain, jos on henkilökohtaisesti kohdannut Jumalan. Tätä voisikin verrata näkökulmaan muusikoista ikään kuin shamaaneina, joiden tarkoitus on johdattaa ihmiset jumalallisen kohtaamisen kokemukseen (Jennings 2014, 54-56). Tulkitsen näkemyksen siten, että seurakunnan yhteisöön on mahdollista kuulua täysin vain jakamalla yhteisen uskon.

Myös Tukikohdassa soittamisessa kuvattiin olevan mukana hengellistä kokemusmaailmaa. Oman instrumentin kautta ilmaisu nähtiin kaikkien kautta luonnollisena tapana osallistua musiikkiin. Yksi vastaaja kuitenkin toi esille, että jos laulut on harjoiteltu huonosti, voi keskittyminen mennä Jumalan sijaan soittamisesta suoriutumiseen. Tässä on jälleen yhteistä Jenningsin (2004, 54-56) tutkimaan seurakuntaan, jossa muusikoilla oli asema johdattaa ihmiset Jumalan kohtaamiseen. Muusikoiden haastattelussa nostettiin esille myös kaikista haastatteluista vahvimmin Jumalan kohtaamisen tärkeys kristityn elämän kannalta.

7 Tulosten pohdintaa

7.1 Johtopäätökset

Kaiken kaikkiaan musiikin kautta siis koettiin osallisuutta niin vertikaalisella kuin horisontaalisella ulottuvuudella, sekä soittajien että Tukikohdan kävijöiden keskuudessa. Kaikki haastattelujen vastaajat kertoivat kokeneensa osallisuutta musiikin kautta, mutta musiikkitoimintaan vaikuttamisen näkökulmasta muusikkojen osallisuuden taso oli huomattavasti korkeampi kuin Tukikohdan kävijöillä keskimäärin. Osallisuuden tason kokemisessa oli myös yksilöllisiä eroja – käytännössä monet Tukikohdan kävijät voivat vaikuttaa vain osallisuuden alimmalla tasolla, missä heitä heidän halutessaan kuullaan, mutta vastuussa olevat vapaaehtoistyöntekijät tekevät kuitenkin päätökset (Nurmi 2011, 146-147). Sen sijaan musiikkitoiminnassa mukana olevat kykenivät vaikuttamaan enemmän, vaikka heistäkin kaksi osoitti halua vaikuttaa mahdollisesti enemmänkin kuin tällä hetkellä. Kaikki kuitenkin ilmaisivat voivansa halutessaan esittää mielipiteensä musiikista, ja sen kautta myös vaikuttaa siihen, ottaen huomioon myös sen, että kaikki Tukikohtien kävijät eivät suuren määränsä vuoksi voi vaikuttaa musiikkitoimintaan juuri kuten haluaisivat.

Osallisuuden acting-ulottuvuuden eli toimijuuden lisäksi haastatteluista esille nousi huomattavasti enemmän belonging-ulottuvuus, eli yhteisöön kuuluminen (Karjalainen ym. 2013, 16). Yhteisöön kuulumisen tunteessa oli vahva hengellinen ulottuvuus – musiikin sanoma koettiin seurakuntaa yhdistävänä tekijänä ja yhteinen osallistuminen musiikkiin loi myös monien vastaajien mukaan yhteenkuuluvuuden tunnetta.

Myös Anna Huotarin opinnäytetyössä kyseisellä seurakunnalla monet Tukikohtiin ensi kertoja tulleet kertoivat kiinnittäneet positiivisesti huomiota musiikkiin ja sen koettiin myös koskettaneen vahvasti, ja he kertoivat vastaavanlaisia kohtaamisen kokemuksia mitä havaittiin myös tässä tutkimuksessa. Toisaalta yksi heistä myös mainitsi ihmetelleensä sitä, että hänen kokemuksellisuutensa oli ollut vähempää kesän tilaisuuksissa, jossa musiikkiin ei ollut panostettu niin paljoa. (Huotari 2017, 38.)

Hengellisyyteen liittyi myös osallisuuden kokemusta ”vertikaaliulottuvuudessa” eli hengellistä kokemusmaailmaa. Mark Jennings esitti, että hänen tutkimassaan seurakunnassa on nähtävissä niin sosiaalista kuin hengellistä kokemusmaailmaa ja nämä

menevät osittain limittäin. Kokemusten alkuperää ei voida todentaa, mutta haastateltavat selvästi erottelivat niin hengellisiä kuin yhteisöllisiäkin kokemuksia, ja hengellisinä koetuissa kokemuksista voikin olla myös muita kuin jumalallisia vaikuttavia tekijöitä, kuten esimerkiksi luvuissa 6.4. ja 3.2. käsitelty kollektiivinen tietoisuus ja kollektiivinen kuohunta. (Jennings 2014, 33-39) Jonkinlaista ”sosiaalista hengellistä kokemukSELLISUUTTA” tukee myös se, että monet haastateltavat kuvasivat musiikin itsessäänkin tuovan esiin heissä tunnekokemuksia, ja jotkut myös tiedostivat musiikkilisten asioiden kuten laulujen sovitusten ja äänenvoimakkuuden vaikuttavan sen herättämiin tunteisiin, kuten Huotarin (2017, 38) haastatteluistakin kävi ilmi. ”Kohtaamisen” kokemusta suhteessa Jumalaan myös pidettiin yleisesti tärkeänä osana uskonvan elämää, ja kaikki vastaajat kuvailivat tällaisia jossain määrin. Tämä myös vastaa niin Jenningsin (2014, 34-39) kuin maailmanlaajuisen tutkimuksen käsitystä helluntalaisesta uskonnollisuudesta, missä musiikkia ei myöskään pidetty itseisarvona, vaan sen arvo nähtiin Jumalan kohtaamisen välineenä (Vondey 2017, 101-104).

Vapaaehtoisuus musiikkitoiminnassa taas oli kaikille jossain määrin osallisuutta kasvattavaa. Osallisuutta seurakuntaan koettiin muun muassa sen vuoksi, että tekee oman osansa seurakunnassa ja myös sen vuorovaikutteisuuden vuoksi, mikä on poikunut myös ystävyysuhteita. Syvällisempänä osallisuuden mahdollistajana oli niin muusikoilla kuin Tukikohdan kävijöillä yhteinen usko, jonka kuvattiin olevan kaikista olennaisin yhteisöä yhdistävä tekijä. Vapaaehtoistyötä koskevassa haastattelussa vahvistui myös Juhana Lallin havainto hänen opinnäytetyössään Jyväskylän Helluntaiseurakunnalla, missä hän havaitsi kutsumuksen, halun auttaa eli altruismin ja yhteisöllisyyden kolmeksi merkittävimmäksi motiiviksi vapaaehtoistyöhön (Lalli 2017, 22-23).

Opinnäytetyössäni oli mukana myös Jyväskylän Helluntaiseurakunnan nuorten musiikkitoiminnan kehittämisen näkökulma, ja kehittämisehdotuksia musiikkitoiminnalle kysyttiin myös haastatteluissa. Ensinnäkin, musiikin tyyliin liittyen usein mainittiin musiikin seuraavan Hillsongin äänitteiden ja muiden vastaavien trendien mukaista tyyliä, ja mukaan kaivattiin vaihtelua. Yksipuolisen tyylin nähtiin paikoin aiheuttavan kyllästymistä, mikä vähensi osallistumiseen keskittymistä. Musiikkityylin vaihtelua kaipasivat Tukikohtiin kaikki haastattelujen vastaajat. Yksipuolisuutta nähtiin myös lauluvalinnoissa, ja muutamat vastaajat esittivätkin toiveen, että lauluissa

olisi riittävä määrä vaihtelua. Samaan aikaan kuitenkin toivottiin, että mukana olisi aina myös reilusti tuttuja lauluja, joihin osallistuminen nähtiin uusia lauluja helpomaksi. Kritiikki kohdistuikin lähinnä samojen laulujen toistumiseen viikosta toiseen.

Muusikoiden ryhmässä nostettiin esiin myös, että ei-musikaalisten ihmisten kannalta musiikin osa Tukikohdissa voi olla myös ylikorostunut ja osan siitä tilalle ehdotettiin muita yhdessä osallistuttavia osuuksia ohjelmaan, esimerkiksi yhteistä rukousta.

Muissa ryhmissä tätä ei nostettu esille, mutta muusikoiden ryhmässä kaikki vaikuttivat olevan asiasta samaa mieltä. Musiikin vähentämisen tarpeen määrästä ei kuitenkaan keskusteltu.

Kaiken kaikkiaan musiikin kehittämisessä esille nousi tarve ”ravistella” nykyisiä käytänteitä jollakin tavalla, koska rutinoitumisen jonkinlaiseen käyttäytymismalliin nähtiin heikentävän Jumalan kohtaamiseen keskittymistä. Lisäksi omaan ilmaisuun musiikissa Tukikohdassa koettiin välillä sosiaalisia paineita, sekä fyysisen tilan vähyys hankaloitti musiikkiin osallistumista tanssin keinoin. Fyysistä tilaa tanssiin voisi helposti lisätä poistamalla pari penkkiriviä, mitä on myös tehty Tukikohdissa joskus. Sosiaalisia paineita sen sijaan on vaikea poistaa isossa joukossa. Lisäksi ensi kertaa Tukikohtiin tulevat voivat joskus kokea esittelemäni vakiintuneet käyttäytymismallit kuten julkisen kielillä puhumisen erikoisina, vaikkakin tilanne saatetaan siitä huolimatta kokea myös positiivisena (Huotari 2017, 39-40).

Osallisuus voidaan nähdä syrjäytymisen vastaparina, ja tämän vuoksi yhteisöön kuulumista tulee edistää kaikin keinoin, myös musiikin kautta. Tutkimuksen merkittävimpiä havaintoja on se, että yhteisellä musiikilla ja siihen osallistumisella Tukikohta-iloissa kerrottiin olevan merkitystä omalle osallisuuden kokemukselle seurakuntaan. Seurakuntayhteisössä yhteinen usko nähtiin musiikissa merkittävimpänä yhdistävänä tekijänä, mutta esimerkiksi Hesmondhalgh (2008, 98-101, 116) ja Jennings (2014, 123-127) näkivät tutkimusten perusteella musiikin yhdistävän ihmisiä niin yhteislauluryhmissä, jalkapallo-otteluissa kuin musiikkifestivaaleillakin. Lisäksi Tukikohtien musiikilla nähtiin haastatteluissa merkitystä myös omaan mielialaan, ja musiikilla nähtiin osansa myös tunnelman luojana, vaikka seurakuntakontekstissa haluttiinkin sitä, että ”kohtaamisen” kokemus ei olisi musiikillisin keinoin johdateltu.

Ajattelenkin, että musiikin muodoista Turinon (2008, 90-91) nimeämällä osallistavalla performanssilla eli osallistuttavalla live-musiikilla voisi olla käyttöarvoa paljon enemmän esimerkiksi sosiaalialan kentällä kuin sitä tällä hetkellä käytetään. Tämän voi myös nähdä mahdollisena jatkotutkimuksen aiheena. Musiikkiin osallistumisen ei myöskään tarvitse rajoittua vain laulamiseen, vaan osallistuminen voi tapahtua esimerkiksi liikkumisen, soittamisen tai muiden taiteiden keinoin.

Lisäksi hengellinen kokemuksellisuus tuli tässä tutkimuksessa vahvasti esille, ja aiheesta riittäisi varmasti tutkittavaa esimerkiksi siltä osalta, mikä hengellisessä kokemuksessa onkin sosiaalista tai psykologista kokemusta. Tässä opinnäytetyössä hengellistä kokemusta kuitenkin tarkasteltiin lähinnä sen kannalta, että se on ihmisyyhteyden lisäksi yksi ulottuvuus, johon voi kokea vahvistikin osallisuutta. Uskoa myös pidettiin vahvana ihmisiä yhdistävänä tekijänä, kuten myös Huotarinen (2017, 39-40) tutkimuksessa monet Jyväskylän Helluntaiseurakuntaan uusina tulleet nuoret olivat havainneet, joten uskon vaikutus yhteenkuuluvuuden tunteelle voisi olla myös yksi tulevaisuuden tutkimuskohde.

7.2 Tutkimuksen toteuttamisen arviointia

Kaiken kaikkiaan näen tutkimuksen melko onnistuneena, vaikka sillä kuitenkin on omat puutteensa. Ensinnäkin, tutkimustietoa löytyi taustalle kohtalaisen hyvin, mutta Mark Jenningsin tutkimus oli ainut, joka vastasi todella tarkasti juuri siihen, kuinka musiikki aiheuttaa yhteisöllistä kokemusmaailmaa nimenomaan seurakuntakontekstissa. Tämän vuoksi tutkimukseen oli helppo verrata näkemyksiä, jotka täälläkin korostuivat ja tämän kautta Jenningsin tutkimus nousee selkeästi muita enemmän esille. Muista tutkimuksista taas löytyi pitkälti osittaisia vastaavuuksia omaan tutkimukseeni, minkä vuoksi niihin viitataan huomattavasti harvemmin. Myös haastattelut tutkittiin tarkasti, mutta heikkoutena oli kokemattomuus sisällönanalyysissä, mikä näkyi siinä, että menetelmien käytöstä ei ollut aina varmuutta, kuinka niitä tulisi käyttää.

Haastattelijana onnistuin mielestäni hyvin. Ensimmäisen haastattelun jälkeen kahdessa muussa keskustelu toimi hyvin luontevasti, ja se myös pysyi haastattelijan hallinnassa, eikä rönsyillyt aiheen ulkopuolelle. Ensimmäinenkin haastattelu ajoi asiansa,

mutta siinä vastattiin huomattavasti lyhyemmin. Myös se, että kritiikkiä uskallettiin esittää, kertoo siitä, että keskusteluilmapiiri on ollut avoin, kuten myös avoimet kertomukset omasta kokemusmaailmasta. Haastattelut tulivat siinä määrin nopeasti, että tutkimuskysymykset eivät kuitenkaan olleet mietittyjä tarkkaan järjestykseen teemojen järjestystä lukuun ottamatta. Haastattelutilanteet kuitenkin menivät luontevasti, enkä usko sillä olleen merkittävää vaikutusta haastattelujen sisältöön.

On myös otettava huomioon sitoumukseni Jyväskylän Helluntaiseurakuntaan sen jäsenenä ja Tukikohdan musiikkitiimin johtajana. Voi olla, että nämä ovat vaikuttaneet siihen, kuinka haastateltavat vastaavat kysymyksiin, mutta tutkimuksessa olen kuitenkin toiminut kuuntelijana sen sijaan, että olisin esittänyt omia näkemyksiäni. Myös tulosten analysoinnissa olen pyrkinyt säilyttämään objektiivisuuden, ja olen tuonut kaikki haastatteluista nousevat näkökulmat näkyville myös opinnäytetyöhön. Voi olla, että silti omat näkemykseni näkyvät esimerkiksi kirjallisen ilmaisun tavassa, vaikka korostankin, että työni tarkoitus on ennen kaikkea heijastaa haastateltavien näkemyksiä sellaisinaan kuin ne ovat.

Keskustelua on käyty samalla myös Jyväskylän Helluntaiseurakunnan kanssa, ja yhteistyö heidän kanssaan on muovannut tutkimuksen suuntautumista, ja esimerkiksi Hillsong-ilmiön merkittävyys tuli esille toimeksiantajan edustajalta. Tavoitteideni mukaisesti myös kehitettäviä asioita löytyi, ja näihin pureudutaan Tukikohtien vastuunkantajien kanssa kevään 2018 aikana.

Lähteet

- Erilliseksi liikkeeksi olosuhteiden pakosta. N.d. Suomen Helluntaikirkko. Viitattu 10.1.2018. https://www.suomenhelluntaikirkko.fi/info/yleistietoja_helluntaiheratyksesta/laaiempi_historia/erilliseksi_liikkeeksi_olosuhteiden_pakosta
- Grönlund, H. & Yeung, A. 2005. Nuorten aikuisten arvot, asenteet ja osallisuus. Artikkelit. Nylund, M. & Yeung, A. (toim.) 2005. Vapaaehtoistoiminta – anti, arvot ja osallisuus. Vasta-paino. Tampere 2005.
- Helluntaiherätys. N.d. Viitattu 15.4.2017. <http://helluntaiseurakunnat.fi/helluntaiheratys>
- Hesmondhalgh, D. 2013. Why music matters. WILEY Blackwell. 2013.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2015. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Gaudeamus 2015.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki. Tammi 2009.
- Huotari, A. 2017. Hellarikynnyksen madaltaminen. Saavutettavuuden lisääminen Jyväskylän Helluntaiseurakunnan nuorisotyössä. Opinnäytetyö. Humanistinen ammattikorkeakoulu 2017. Viitattu 10.1.2018 https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/127068/Huotari_Anna.pdf?sequence=1
- Jennings, M. 2008. "Won't you break free?" An ethnography of music and the divine-human encounter at an Australian Pentecostal Church. 161-174. Culture and Religion – an Interdisciplinary Journal. Volume 9, 2008. Issue 2.
- Jennings, M. 2014. Exaltation: Ecstatic Experience in Pentecostalism and Popular Music. Peter Lang AG, Internationaler Verlag der Wissenschaften. 2014. Viitattu 13.12.2017. https://janet.finna.fi/Record/nelli27_jamk.2560000000153451
- Karjalainen, J., Raivio, H. 2013. Osallisuus ei ole keino tai väline – palvelut ovat. 12-34. Era, T. (toim.) Osallisuus – oikeutta vai pakkoa? Jyväskylän ammattikorkeakoulu 2013. Viitattu 14.1.2018 https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/64153/JAMKJULKAISUJA1562013_web.pdf
- Kielitoimiston sanakirja 2017. Viitattu 20.11.2017 <https://www.kielitoimiston-sanakirja.fi/netmot.exe?motportal=80>
- Koivuranta, M. 2015. Korkeita vai vieraita? Viitattu 14.1.2018. <https://uusi-virsi.wordpress.com/2015/04/16/korkeita-vai-vieraita/>
- Korpela, J. 2017. Jyväskylän Helluntaiseurakunnan nuorisopastori. Haastattelu 2.2.2017.
- Korpela, J. 2018. Jyväskylän Helluntaiseurakunnan nuorisopastori. Haastattelu 5.1.2018.
- Lalli, J. 2017. Tutkimus seurakunnan vapaaehtoistoiminnasta. Vapaaehtoistoimijoiden kokemusten analyysi. Opinnäytetyö. Humanistinen ammattikorkeakoulu 2017. Viitattu 10.1.2018 https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/136253/Lalli_Juhana.pdf?sequence=1

- Leemann, L., Kuusio, H. & Hämäläinen, R.-M. (2015). Sosiaalinen osallisuus. Sosiaalisen osallisuuden edistämisen koordinaatiohanke (Sokra). Terveysten ja hyvinvoinnin laitos.
- McIntyre, E. H. 2007. Brand of Choice: Why Hillsong Music is Winning Sales and Souls. Viitattu 30.12.2017 http://www.academia.edu/6135717/Brand_of_Choice_Why_Hillsong_Music_is_Winning_Sales_and_Souls
- Nuoret. N.d. Jyväskylän Helluntaiseurakunta. Viitattu 29.4.2017. <http://www.jklhelluntaisk.fi/osallistu/nuoret/>
- Nuorisolaki 24§. 1285/2016.
- Nurmi, S., Rantala, K. (toim.) Näyn & kuulun – lapsen etu ja osallisuus. 2011. Lasten Keskus Oy, 2011.
- Nylund, M. & Yeung, A. 2005. Vapaaehtoistoiminta – anti, arvot ja osallisuus. Vastapaino. Tampere 2005.
- Näky 2019 Julkaistu. N.d. Jyväskylän Helluntaiseurakunta. Viitattu 10.1.2018. <http://www.jklhelluntaisk.fi/blog/2017/03/26/naky2019-julkaistu/>
- Palvelutiimit. N.d. Jyväskylän Helluntaiseurakunta. Viitattu 30.4.2017 <http://www.jklhelluntaisk.fi/palvele/palvelutiimit/>
- Riches, T. & Wagner, T. 2012. The evolution of Hillsong Music: From Australian Pentecostal congregation into global brand. 17-36. Australian Journal of Communication. Volume 39 Issue 1. June 2012.
- Seppälä, U-M. & Stenvall, E. 2008. Talo lapsia varten – Lasten osallisuus päiväkodissa. Pääkaupunkiseudun sosiaalialan osaamiskeskus Socca. Heikki Varis Instituutti. Työpapereita 2008:1. Viitattu 10.11.2017 http://www.socca.fi/files___/100/Talo_lapsia_varten_lastenosallisuus_paivakodissa.pdf
- Sorri, H. 2005. Elämän käänneet – arvojen ja identiteetin muutokset. Artikkelit. Nylund, M. & Yeung, A. (toim.) 2005. Vapaaehtoistoiminta – anti, arvot ja osallisuus. Vastapaino. Tampere 2005.
- Suomen Helluntaiherätys. N.d. Helluntaikansa. Viitattu 2.1.2018. <http://helluntai-kansa.fi/helluntaiheratys/>
- Suomen perustuslaki 6§. 11.6.1999/731
- Talentia ry 2013. Arki, arvot, elämä, etiikka. Sosiaalialan ammattilaisen eettiset ohjeet. Talentia ry, ammattieettinen lautakunta.
- Toimintaa monelle viikonpäivälle. N.d. Viitattu 15.9.2017. <http://helluntaiseurakunnat.fi/toiminta>
- Turino, T. 2008. Music as a social life. The politics of participation. University of Chicago Press. 2008.
- Usko ja arvot. N.d. Viitattu 10.1.2018. https://www.helluntaiseurakunnat.fi/usko_arvot
- Vonhey, W. 2017. Pentecostal Theology: Living the Full Gospel. London, UK: Bloomsbury. T&T Clark, 2017.

Yeung, A. 2004. Individually Together – Volunteering in Late Modernity: Social Work in the Finnish Church. The Finnish Federation for Social Welfare and Health. Helsinki 2004. Gummerus Printing, Saarijärvi, Finland 2004.

YK:n lasten oikeuksien sopimus. 1989.

Yritys- ja yhteisötietolaki. 16.3.2001/244.

Liitteet

Liite 1. Tukikohdan kävijöiden ryhmähaastattelun runko

Ensimmäisenä käydään läpi eettiset periaatteet: Suostumus, tallenteiden poistaminen, sekä toisten haastateltavien kunnioitus siten, ettei heidän mielipiteitään esitetä julkisesti.

Kysymyksiä ei kaikkia tarvitse esittää, vaan niitä voidaan poimia tilanteen mukaan keskustelun syventämiseksi. Neljä pääteemaa kuitenkin pyritään kaikki käymään läpi siten, että tarkentavia kysymyksiä esitetään tarpeen mukaan.

Aluksi kysymyksiä, joihin vastataan vuorotellen.

- Aloituskierros: Kerro itsestäsi:
 - o Nimi
 - o Ikä
 - o Kauanko ollut mukana tässä seurakunnassa? Paljonko käynyt Tukikohdassa?
 - o Onko ollut muissa seurakunnissa aiemmin/tällä hetkellä?
- Oletko mukana myös musiikkitoiminnassa? Entä muussa vapaaehtoistoiminnassa?
- Käytkö/oletko mukana muissa seurakunnan tilaisuuksissa/toiminnoissa? Missä?
- Mikä on oma suhteesi musiikkiin?

Edellä mainitut ovat ikään kuin ”lämmittelykysymyksiä”, joilla pyritään saamaan kaikki vastaajat mukaan haastatteluun. Näistä siirrytään itse aiheeseen, sen neljään pääteemaan ja jatkossa vastataan vapaassa järjestyksessä:

- 1. Kuinka kuvailisit musiikin osaa Tukikohta-illoissa? Millaista musiikki on?
 - o Jos esille tulee käsite ”ylistysmusiikki”, pyydetään vastaajia kertomaan mitä ylistys tarkoittaa heille. Näin pystytään sanoittamaan kenties myös musiikin hengellistä merkitystä.
 - o Mitä pidät tärkeänä Tukikohdan musiikkitoiminnassa?
- 2. Kuvaile, mitä koet musiikin kautta?

- Mihin koet osallisuutta Tukikohdassa? Entäs Tukikohdan musiikin kautta?
 - Koetko yhteyttä Jumalaan? Entäs toisiin ihmisiin Tukikohdassa?
 - Kuvaile kokemuksia, joita olet kokenut Tukikohtien musiikin aikana/kautta.
- 3. Kuvaile, miten osallistut Tukikohdissa musiikkiin? Miksi juuri näin?
 - Kuvaile, millaisen musiikkiin sinun on helppoa kokea osallisuutta. Millaiseen ei? Miksi?
 - Osallistutko seurakunnassa musiikkiin eri tavoilla kuin muualla?
 - Teetkö Tukikohdissa musiikin aikana asioita, joita et tekisi muualla? Mitä?
- 4. Koetko voivasi vaikuttaa musiikkitoimintaan jollain tavalla? Miten? Haluaisitko vaikuttaa siihen?
 - Mitä kehitettävää ja mitä hyvää Tukikohdan musiikkitoiminnassa mielestäsi on?
- Loppusanat: Jos jotakin oleellista on jäänyt sanomatta, sen voi sanoa nyt.
- Kiitetään osallistujia ja kerrotaan opinnäytteen etenemisestä.

Liite 2. Muusikoiden ryhmähaastattelun runko

Ensimmäisenä käydään läpi eettiset periaatteet: Suostumus, tallenteiden poistaminen, sekä toisten haastateltavien kunnioitus siten, ettei heidän mielipiteitään esitetä julkisesti.

Kysymyksiä ei kaikkia tarvitse esittää, vaan niitä voidaan poimia tilanteen mukaan keskustelun syventämiseksi. Neljä pääteemaa kuitenkin pyritään kaikki käymään läpi siten, että tarkentavia kysymyksiä esitetään tarpeen mukaan.

- Aloituskierrros: Kerro itsestäsi:
 - Nimi (äänen tunnistamiseksi)
 - Ikä
 - Instrumentit, joita soitat
 - Kauanko olet ollut mukana tässä seurakunnassa? Paljonko olet käynyt Tukikohdissa?
 - Oletko ollut muissa seurakunnissa aiemmin/tällä hetkellä?

- Kauanko olet ollut mukana musiikkitoiminnassa tässä seurakunnassa? Miten? Entä muussa vapaaehtoistoiminnassa?
- Oletko soittanut tai laulanut muissa tilaisuuksissa kuin Tukikohdassa?
- Kuvaile, mikä on sinulle tärkeää musiikkiharrastuksessasi.

Edellä mainitut ovat ikään kuin ”lämmittelykysymyksiä”, joilla pyritään saamaan vastaajat (nuoria aikuisia) kaikki mukaan haastatteluun, sekä nämä toimivat taustatietoina. Näistä siirrytään itse aiheeseen, jatkossa vastataan vapaassa järjestyksessä:

- 1. Kuvaile, kuinka olette lähteneet mukaan seurakunnan musiikkitoimintaan.
 - o Kuvaile, miten koet musiikkitoiminnan vaikuttaneen ryhmäytymiseen ja yhteisöön kuulumisen tunteeseen tässä seurakunnassa.
 - Voit myös kertoa esimerkkejä kokemuksistasi musiikkitoimintaan lähtemisessä.
 - Mikä on musiikkitoiminnan merkitys itsellesi tällä hetkellä? Miten se on muuttunut ajan myötä?
 - Mitkä asiat koette merkityksellisiksi musiikkitoiminnassa?
 - o Kuvaile, mitkä asiat motivoivat teitä olemaan mukana seurakunnan musiikkitoiminnassa vapaaehtoisena.
 - Minkä koette vapaaehtoisuudessa mielekkäänä? Mitä taas ette koe mielekkäänä?
- 2. Kuvaile, mitä koet musiikin kautta soittaessasi/laulaessasi.
 - o Mihin koet osallisuutta nuorten musiikkitoiminnassa?
 - Koetko yhteyttä Jumalaan? Entäs toisiin soittajiin?
 - Kuvaile tällaisia yhteyden ja kuulumisen kokemuksia, joita olet kokenut musiikkitoiminnassa mukana ollessasi.
 - Voit myös kuvailla kokemuksia, joissa et ole kokenut kuulumista tai yhteyttä.
 - o Mikä sinulle on tärkeää soittaessasi seurakunnan tilaisuuksissa?
 - Mihin asioihin keskityt soittaessasi?
 - Miten seurakunnan musiikkitoiminnassa mukana oleminen eroaa muusta musiikkiharrastuksestasi?
- 3. Kuinka kuvailisit musiikin osaa Tukikohta-illoissa? Millaista musiikki on?
 - o Mikä on musiikin hengellinen merkitys? Entä yhteisöllinen merkitys?
 - o Mitä pidät tärkeänä Tukikohdan musiikkitoiminnassa?

- 4. Koetko voivasi vaikuttaa musiikkitoimintaan jollain tavalla? Miten? Haluaisitko vaikuttaa siihen?
 - Kuvaile, minkä koet osaksesi bändissä.
 - Kuinka voit vaikuttaa bändin toimintaan?
 - Mitä kehitettävää ja mitä hyvää seurakunnan nuorten musiikkitoiminnassa mielestäsi on?

Liite 3. Tutkittavan suostumus tutkimukseen osallistumisesta -lomake

Tutkittavan suostumus ryhmähaastatteluun osallistumisesta

Tutkimuksen aihe: Musiikki osallistamisen välineenä Jyväskylän helluntaiseurakunnan nuorisotyössä

Tutkija: Tatu Kauppinen

Tutkimusmuotona on teemahaastattelu, johon osallistuu noin viisi vastaajaa ryhmää kohden. Osallistuminen haastatteluun on täysin vapaaehtoista. Haastateltavilla on haastattelun aikana oikeus kieltäytyä vastaamasta ja keskeyttää haastatteluun osallistuminen missä vaiheessa tahansa ilman, että siitä aiheutuu heille seuraamuksia. Haastateltavan yhteystiedot ovat luottamuksellisia, ja ne poistetaan tutkijan yhteystiedoista opinnäytetyön valmistuessa, mikäli ne on kerätty tutkimusta varten. Ryhmähaastattelun materiaali tulee ainoastaan tutkijan käyttöön ja tulokset julkaistaan siten, ettei yksittäistä haastattelun vastaajaa voi tunnistaa.

Ryhmähaastattelu nauhoitetaan, ja äänitiedostot poistetaan sen jälkeen, kun aineisto on muunnettu kirjalliseen muotoon. Kirjallinen versio haastattelusta on vain tutkijan luettavissa, ja se ei tule julkaistavaksi. Aineistosta opinnäytetyöhön voi päätyä tekstin muodossa osia, jotka kuvaavat haastatteluista nousevia teemoja erityisen hyvin. Pääasiassa aineistoon viitataan kuitenkin opinnäytetyössä epäsuorasti.

Hyvän tutkimuskäytännön mukaisesti tutkija noudattaa tarkkuutta ja rehellisyyttä tulosten tallentamisessa ja esittämisessä, sekä niiden arvioinnissa. Haastattelujen sisältöä verrataan tutkimustietoon aiheesta opinnäytetyössä.

Minua on informoitu opinnäytetyön aiheesta ja haastattelusta, ja olen lukenut tämän lomakkeen. Suostun ryhmähaastatteluun aiheesta "Musiikki osallistamisen välineenä Jyväskylän helluntaiseurakunnan nuorisotyössä". Olen tietoinen haastatteluaineiston käsittelystä, sekä opinnäytetyön etenemisestä. Olen tietoinen, että voin ottaa tutkijaan yhteyttä tutkimukseen liittyvistä asioista sähköpostilla osoitteeseen h8891@student.jamk.fi.

Tästä lomakkeesta allekirjoitetaan omat kappaleet tutkijalle ja haastateltavalle.

Päiväys	Haastateltavan allekirjoitus	Nimen selvennys
---------	------------------------------	-----------------

Päiväys	Tutkijan allekirjoitus
---------	------------------------